

NÉPÚJSÁG

2026. augusztus 28.,
péntek
LXXVIII. évfolyam
192. (22352.) sz.
Ára: 5⁰⁰ lej
(előfizetőknek 3⁰⁰ lej)

K Ö Z É L E T I N A P I L A P

31. DÖKSZAB

Élmények, barátságok, új tudás

Szabó Ödön, Kallós Zoltán és Lázár Attila

A Romániai Magyar Középiskolások Országos Szövetsége, azaz a MAKOSZ augusztus 23. és 30. között szervezi egyik legnagyobb eseményét, a DÖKSZAB-ot, amelynek ezúttal is a Maros megyei Jobbágyfalva ad otthont. A nagy múltú egyhetes nyári táborba az ország minden részéről érkeznek 9. és 10. osztályt végzett magyar diákok. A résztvevőket csapatokra osztják, amelyek a hét végére összeszokott közösségekké alakulnak. A fiatalok csoport-

vezetők irányításával különböző feladatokat oldanak meg, játékokban és készségfejlesztő foglalkozásokon, mindezek mellett pedig szakmai programokon vesznek részt.

Nagy-Bodó Szilárd

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje

idejében
megújítani
előfizetését!

Ha előfizet, biztosan
kézhez kapja,
olcsóbban,
mint ha megvásárolná!

A Vásárhelyi
Forgatag szombat-
vasárnapi programja

17–18.

INGYENES FIZIOTERÁPIA küldőpapírral

- Ingyenes orvosi vizsgálat és kezelés küldőpapírral
- Szakképzett, tapasztalt terapeuták
- Korszerű, modern eszközök

SZEPTEMBERI AKCIÓ: 1 nap
AJÁNDÉK kezelés

0772 070 391

Marosvásárhely,
Hadsereg tér 45.

AKTUÁLIS

A darázsfészek heréi

Karácsonyi Zsigmond

Elgurult a mézesbödön. Nem kapjuk meg a 770 millió eurós helyreállítási támogatást, mert nem készült el az új közalkalmazotti bértörvény. A politikusok több mint négy évig menekültek ettől a népszerűtlen feladattól. Az EU-nak tett eredeti vállalás szerint még a 2023-ban kormányzó liberális-szocdem hatalom idején kellett volna elfogadni. De választások előtt nincs olyan eszement párt, amelyik belenyúlna az aránytalanságok és egyes szakmai szervezetek zsaroló érdekérvényesítése szülte bérkaptárba. A szakszervezetek most jogosan kérik számon az elmúlt évek illetékes miniszterein a párbeszédet, de arról megfelelkeznek, hogy nemrég az egészségügyi dolgozók vagy pedagógusok bérkövetelő munkabeszüntetései figyelmen kívül hagyták a betegek

(Folytatás a 3. oldalon)

AUGUSZTUS

28

PÉNTEK

Ma ÁGOSTON,
holnap BEATRIX és ERNA napja
Az év 240. napja, hátravan 125 nap

6:37 20:12

20:10 7:52

A nappal hossza:
13 óra 33 perc

Időjárás

Napos

Hőmérséklet:
max.: 27 °C
min.: 11 °C

naptár

Isten éltesse!

BEATRIX: latin eredetű, jelentése: boldogító, boldogságot hozó.

ERNA: az Erneszta rövidüléséből keletkezett. Az Ernő férfinév női párja.

VALUTAÁRFOLYAM BNR: 2026. augusztus 27.	
1 €	5,2588 lej
1 \$	4,5161 lej
100 Ft	1,4422 lej
1 g arany	665,4259 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 65-ös iroda, naponta 10–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

A csütörtöki lottóhúzás nyerőszámai		
Joker	34, 29, 41, 2, 5 + 11	NOROC PLUS: 5 0 5 7 1 7
LOTO 40	36, 26, 35, 38, 27, 12	SUPER NOROC: 3 7 7 6 1 4
LOTO 65	39, 16, 28, 15, 2, 20	NOROC: 3 7 6 0 1 0 3

MEGYEI HÍREK

Zárul a hulladékgyűjtés

Július 22-én kezdődött és augusztus 31-ig tart a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal újabb lomtalanítási akciója, amelynek során nagy méretű hulladékot – például régi bútorokat, sportfelszerelést, kerékpárt, játékokat –, valamint textil- és veszélyes hulladékot szállítanak el a város különböző pontjain elhelyezett speciális konténe-rekből. A kampány utolsó szakaszában, augusztus 27–31. között a Belvedere negyedben és a Kövesdombon a következő helyszíneken található meg a konténerek: a Csalhó utcában, a parkolók mellett, a 13-as tömbház jobb oldalánál; a Kövesdomb utcában, a 12-es számú tömbház parkolójában; a Koós Ferenc utcában, a 14-es tömbház előtti parkolóban; a Petru Dobra utcában, az 1-es, 3-as, 5-ös tömbházak mögött, a Segesvári út felől; a Ion Buteanu utcában, a Maros Művészegyüttes épülete mögött; a Páring utcában, a Profi áruház parkolójában; a Magura utcában, a Magura és a Legelő utca kereszteződésénél, valamint a Madrid utca (Belvedere negyed) alsó részénél.

Forgalomkorlátozás a marosvásárhelyi Vár sétányon

Augusztus 27-től, csütörtöktől forgalomkorlátozás lépett érvénybe a Vár sétányon a Vásárhelyi Forgatag rendezvényei miatt. A Vár sétány Avram Iancu utca és Nicolae Iorga utca közötti szakasza augusztus 31-án, hétfőn reggel 6 óráig lesz lezárva.

Gyülekezeti nap és hálaadó istentisztelet a Felsővárosban

Ünnepre készül a marosvásárhelyi felsővárosi református gyülekezet. Augusztus 29-én, szombaton 16 órától kerekasztal-beszélgetésekre kerül sor. Kántor Attila nyugalmazott lelkipásztor, volt esperes Emlékek és pillanatok a gyülekezet történetéből címmel, dr. Ábrám Zoltán egyetemi tanár, főgondnok az egyház és a nemzet sorskérdéseiről vezet beszélgetést. Meghívottak: dr. Kolumbán Vilmos József, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke, Henter György vártemplomi lelkipásztor, Hajdú Zoltán, a Bolyai Farkas Elméleti Líceum igazgatója, dr. Berekméri Róbert, a Marosi Egyházmegye főgondoka, levéltáros, dr. Kálmán Attila, a Bolyai Farkas Elméleti Líceum tanára. A rendezvény 19 órától istentisztelettel folytatódik. Vasárnap, az új kenyér ünnepén 11 órától hálaadó istentisztelet és úrvacsoraosztás lesz, igét hirdet dr. Kolumbán Vilmos József püspök. A liturgiát Csenteri Levente esperes mutatja be.

Hírszerkesztő: Nagy Székely Ildikó

Még ingyenes a szovátai uszoda

A június végi megnyitás óta ingyenesen használható a szovátai uszoda, és az iskolakezdésig biztosan így is marad. Utána azonban változások következnek.

A nyári nyitáskor az önkormányzat egy hónapnyi ingyenes használatot helyezett kilátásba, de ennek lejáta után is díjmentesen lehet belépni a szovátai tanuszodába. Fülöp László Zsolt polgármester szerint még próbaiüzem-módban van a létesítmény, ebben az időszakban bukkannak elő és kell megoldani néhány műszaki kérdést, illetve beállítani a rendszereket, de ez kevésbé érinti az úszni vá-

Az iskolakezdésig még ingyenesen lehet használni az uszodát

Fotó: Szováta önkormányzata

gyókat. A tapasztalat eddig pozitív, folyamatos az érdeklődés, sokan kedvelik és használják a tanuszodát.

Az iskolakezdésig még biztosan ingyenesen lehet belépni bárkinek, de azután változások lesznek. Egy ekkora létesítményt nem lehet egyelőre jövedelmezővé tenni, de nem is ez a cél, hanem az, hogy minél többen használják, alakuljon ki az úszás kultúrája, és járuljon hozzá ahhoz, hogy a helyiek egészségesebb életmódot folytassanak. Éppen ezért tervezik azt, hogy az úszást bevezetik az iskolai programba a tornaórák keretében.

Az iskolai programon kívül bárki igénybe veheti az uszodát, akár úszásoktatást is lehet majd igényelni. Vasárnap és hétfő kivételével minden nap nyitva van az uszoda reggel 7 és este 21 óra között, ez a program a tapasztalatok és visszajelzések függvényében akár változhat is.

Hamarosan bevezetik azonban a belépőket, amelyeket kedvezményesnek ítélnék meg: a tervek szerint a helyiek 30, a más településekről érkezők 40 lejért használhatják a létesítményt, míg a családi jegyek 50-75 lej között lesznek, ugyanakkor 1,3 és 6 hónapos bérleteket is lehet majd váltani. (GRL)

A Fehérlófia újabb kiadásban

A pogány magyar hitvilág elemeit megőrző Fehérlófia népmesénk a táltosok, az égig érő fa és a griffmadár mitikus világába kalauzolja az olvasót.

A próbatételekről, az elrablott királylány kiszabadításáról és a gonosz feletti győzelemről szóló klasszikus történetet a magyarországi AMTAK Kiadó hozta el a legkisebbeknek egy kis méretű kötetben, melynek mesés hangulatát Sófalvi Szidónia színes illusztrációi teszik igazán szemléletessé.

A kiadvány létrejöttéért köszönet illeti a kiadót és Varsányi Józsefet a segítőkész együttműködésért; a könyv beszerezhető az AMTAK weboldalán vagy közvetlenül az illusztrátortól. (S. Szi.)

azt kívánja érzékeltetni, hogy itt lévő tavak miként illeszkednének a város metropoliszövezeti zöld környűrének szerkezetébe.

Nexus nemzetközi kortárástánc-fesztivál

Első alkalommal kerül sor szeptember 4–6. között Marosvásárhelyen a Nexus nemzetközi kortárástánc-fesztiválra a Művészeti Egyetem Stúdió Színházában. A fesztivált, amelynek kiemelt célja a romániai koreográfusképzésben részt vevő hallgatók bemutatkozása, a Kult Mind Egyesület és a Navarra Dance Egyesület szervezi; a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem szakmai partnerként vesz részt a projektben. A vásárhelyi tanintézet és a jászvásári George Enescu Művészeti Egyetem (UNAGE) koreográfia szakos hallgatói saját produkcióikkal képviselik intézményeiket. Az előadásokat követő kerekasztal-beszélgetések során az alkotói folyamatról, az egyetemi képzésről, a hallgatók lehetőségeiről, a társulati munkáról és a diploma utáni szakmai utakról értekeznek az alkotók, előadók, hallgatók és a meghívott szakemberek. A fesztivál szakmai programját hazai és nemzetközi kortárástánc-workshopok, professzionális társulatok előadásai, szakmai előadások, filmvetítések, könyvbemutatók, szakmai könyvvásár és közösségi programok egészítik ki. A részletes program az esemény Facebook-oldalán található.

NÉPÚJSÁG

MAROS MEGYEI NAPILAP

Kiadja az IMPRESS KFT.

FŐSZERKESZTŐ:

Karácsonyi Zsigmond

FŐSZERKESZTŐ-HELYETTES:

Benedek István

LAPSZERKESZTŐ:

Vajda György

MUNKATÁRSÁK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Gligor Róbert László, Kaáli Nagy Botond, Mezey Sarolta, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Sófálv Szidónia, Szeredai Vivien, Szer Pálósy Piroska. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Mátyus Beáta. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília. • Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujas.ro **SZERKESZTŐSÉG:** 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujas.ro **E-mail:** nepujas@e-nepujas.ro **Telefon:** titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino. A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével. **Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben:** tel. 0728-082-259. **Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje:** hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

6423578000083

ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

ORSZÁG – VILÁG

Koncesszióba adható tengeri szélérőművi területek

A kormány jóváhagyta csütörtöki ülésén a Fekete-tenger romániai részén koncesszióba adható tengeri szélérőművi területek listáját. A kabinet tájékoztatása szerint a döntés lehetővé teszi a tengeri szélérőműparkok létesítésére vonatkozó koncessziók versenyeztetésese odaítélési eljárásának elindítását. A kijelölt területeken összesen mintegy 3,1 gigawatt beépített kapacitással számolnak. Ez összhangban áll Románia 2025–2035-ös energiastratégiájával (amely 2035-ig mintegy 3 gigawatt tengeri szélérőművi kapacitás kiépítését irányozza elő), valamint az országos helyreállítási tervben (PNRR) vállalt kötelezettségekkel. *(Agerpres)*

Jóváhagyta a kormány a SAFE-források elosztását

A kormány csütörtöki ülésén elfogadott egy határozatot az Európai Bizottság SAFE védelmi hitelkeretéből Romániának megítélt források elosztásáról. A több mint 16,6 milliárd eurót azok az intézmények kapják, amelyek az európai védelmi ipari beruházási tervben szereplő projekteket valósítják meg – tájékoztatott közleményében a kabinet. A terv 35 projektet tartalmaz, amelyeknek 75 százaléka katonai, valamint közrendfenntartó és polgári védelmi felszerelések beszerzésére, míg 25 százaléka a stratégiai fontosságú közúti közlekedési infrastruktúra fejlesztésére irányul. *(Agerpres)*

Sztrájkolnak a fegyvergyártók

Spontán sztrájkba léptek csütörtök reggel a Romarm tagvállalatának, a brassói Carfil gyárnak az alkalmazottai a fizetésük elmaradása miatt. A több tucat dolgozó legfinkább a múlt havi bérek és étkezési utalványok kifizetésének elmaradása miatt elégedetlen, amelynek augusztus 15-én kellett volna megtörténnie. Az emberek egyúttal attól is tartanak, hogy az augusztus 30-án esedékes előleg kifizetése is el fog maradni. A helyzet válságos a munkások többsége számára, mivel a szakszervezeti vezetők korábbi nyilatkozatai alapján minimálbért kapnak. Az alkalmazottak attól is tartanak, hogy a gyárban átszervezések következhetnek. *(Agerpres)*

A darázsfészek heréi

(Folytatás az 1. oldalról)

és diákok alkotmányos jogait is. Az így kiharcolt juttatások tovább torzították a közsféra bértábláját. Közben mindenki megfeledezett egy olyan tanügyi és egészségügyi reformról, amely figyelembe veszi megváltozott világunk kihívásait. Megint csak pénzről beszélünk, de a karrier és életpályamodell többet kellene jelentsen a vas-tag bankszámlánál, egzotikus üdülésnél vagy státusszimbólumot jelentő járgánynál. A mondvacsinált ülopótlékok helyett a munkaköri leírásba foglalt teljesítményt kell megfizetni. Ki vállalja fel, hogy az íróasztal-koptatók hadát leépíti? Bolojan nekifutott és elbukott, amikor az indokolatlanul felduzzasztott önkormányzati állomány észszerű karcsúsítását próbálta kiharcolni. Szocialista kormánypartnerei ekkor kezdtek dörgölgözni a szélsőjobb-oldali nemzetvédőkhöz egy kormány(ön)buktatás erejéig. Lépésük még érthető is, bár erkölcstelen, mivel a polgármesteri hivatalokat az elmúlt évtizedekben a regnáló hatalom emberei töltötték fel. Ne legyünk álszentek, így van ez a többségi magyar településeken is. Jutalom a kampánymunkáért. A régi embereket pedig nem lehet meneszteni. Pedig ebben rejlik az a bértartalék, amellyel honorálni lehetne az alkotókat, a termékenyen teljesítőket. És nem elvenni valakiktől a megszerzett jogokat. Például a nyugdíjak vásárlóerejének megőrzését a törvényileg szavaltot inflációmértékű évi „indexálással”. Egyensúlyt kellene tartani az aktív dolgozók és a nyugdíjasok, a köz- és a versenyszféra, az állami intézmények és a vállalkozások terhei közt. De ezt nem lehet úgy megvalósítani, hogy a mézesbödön őrzőivé válnak a politikusok. A most elmaradt bérreform minden magyarázkodás ellenére azt bizonyítja, hogy képtelenek voltak törvényalkotói feladataikat ellátni. Magyarán: selejtes munkát végeztek, és nem érdemlik meg a parlamenti juttatásaikat. Sértő? Nem. Bármely nagyvállalat vezetőtestülete menesztené azokat az alkalmazottakat, akik 770 milliós kárt okoztak. Ha így tekintünk a mostani fiasókra, talán nem elfogadható az a válasz, hogy nem szabad kapkodva elfogadni egy rossz törvényt. Ki beszél kapkodásról? Három év sem volt elég? Ahogy az autóbádogos mondta a totálkáros karosszériára: „a jó munkához idő kell, a rosszhoz még több”.

Hiányzott a konszenzus

A volt kormánykoalíció pártjainak nem sikerült politikai és társadalmi konszenzusra jutniuk a közalkalmazotti bértörvényről, és ezzel közösen vállalták a kapcsolódó 770 millió euró helyreállítási forrás elvesztését – jelentette ki Nicușor Dan.

Szerda esti sajtónyilatkozatában az államfő rámutatott: az elnöki hivatal május óta közvetített a Szociáldemokrata Párt (PSD), a Nemzeti Liberális Párt (PNL), a Mentsétek Meg Romániát Szövetség (USR) és az RMDSZ között a bértörvény ügyében, de az elmúlt hónapok intenzív tárgyalásai ellenére a négy alakulatnak nem sikerült politikai és tár-

sadalmi konszenzusra jutnia. Az államfő szerint a teljes közzsféra szempontjából alapvető fontosságú reformot nem lett volna szabad 2022 óta halogatni, mert emiatt végül rendkívüli időnyomás alatt kellett tárgyalni erről az összetett kérdésről.

Az elnök ugyanakkor méltatta a pártok és a minisztériumi szakértői csoportok munkáját és párbeszédre való nyitottságát. Kiemelte, hogy a pártok tartották azt a vállalásukat, hogy nem nyújtanak be külön-külön bértörvénytervezetet, és ezáltal – politikai megállapodásuknak megfelelően – közösen vállalták az ehhez a PNRR-mérőldköhöz kapcsolódó 770 millió euró elvesztését. Hozzátette, hogy a pártok ugyan-

Rossz törvénytervezetet még kapkodva sem szabad elfogadni

Romániának nem egy olyan bértörvényt kell alkotnia, amelyre az Európai Bizottság rábólint, mert nem az Európai Bizottság számára alkotunk törvényt. Olyan törvényt kell alkotnunk, amely kiszámítható rendszert teremt, és amelyet öt vagy tíz év múlva sem kell szégyellenünk vagy újra alapjaiban átírunkk – jelentette ki Kelemen Hunor szerda este, miután a döntéshozóknak most sem sikerült egyezsége jutniuk az új közalkalmazotti bértörvényről.

„Rossz törvénytervezetet még kapkodva sem szabad elfogadni. Akkor sem, ha szorít a határidő, és akkor sem, ha a késlekedésnek komoly ára van. Különösen úgy nem, hogy ez a határidő valójában nem most keletkezett: az új bértörvényt a PNRR eredeti vállalása szerint már 2023-ban, a PNL–PSD-kormány idején el kellett volna fogadni” – nyilatkozta az RMDSZ elnöke a Facebook-oldalán.

Kelemen szerint Romániának valóban szüksége van új bértörvényre, mert rendezni kell a közzsférában az elmúlt években felhalmozódott rengeteg igazságtalanságot és aránytalanságot.

„Olyan méltányosabb, kiegyensúlyozottabb rendszerre van szükség, amelyben a tanár, az orvos, a szociális munkás vagy egy kulturális intézmény alkalma-

zottja is kiszámítható pályát és tisztességes megélhetést lát maga előtt” – fejtette ki.

Hangsúlyozta, hogy az RMDSZ kezdetől ugyanazt az alapelvet képviseli: az új bértörvény miatt senkinek nem csökkenhet a jelenlegi jövedelme. „A kiugróan magas bérek további emelésével lehet várni, az alacsonyabb béreket erősebben kell korrigálni, az igazságtalanságokat pedig ki kell egyenlíteni. De egy új, igazságosabb rendszer nem indulhat azzal, hogy veszteseket teremt” – mondta.

Az RMDSZ-es politikus szerint azonban a mostani bértörvénytervezet ezt a feltételt nem teljesíti. „Az oktatásban, az egészségügyben, a kulturális szférában, a gyermekvédelemben és a szociális ellátásban továbbra is maradtak olyan megoldatlan kérdések, amelyek miatt ezt a változatot nem tudjuk támogatni. Nem csak mi látjuk így: az elmúlt napokban az oktatási, valamint az egészségügyi és szociális ágazat vezetői, valamint reprezentatív szakszervezetei is elutasították a tervezet legutóbbi változatát” – nyomatékosította.

A politikai pártok is „csak az utolsó pillanatban kapták meg” a tervezetnek a kormány által véglegesnek szánt változatát, pedig egy olyan törvényről van szó, amely hosszú évekre meghatározhatja százvezrek jövedelmét és egész

akkor vállalták a törvény év végéig történő elfogadását, valamint azt is, hogy az új szabályozás tiszteletben tartja az Európai Bizottsággal egyeztetett bérkeretet.

Nicușor Dan szerint a rendelkezésre álló bérkeretből nem lehet valamennyi szakszervezeti igényt kielégíteni, az elmúlt hónapok egyeztetései ugyanakkor számos szakmai-technikai kérdést tisztáztak, és a bértörvény technikai szempontból már csaknem elkészült.

Az államfő hozzátette, politikai döntés kérdése, hogy a rendelkezésre álló bérkeretből mennyi jut az egyes szakmai csoportoknak, és ennek megfelelően hogyan alakul az egyes kategóriák jövedelmi szintje. *(Agerpres)*

szakmák jövőjét. „Ilyen döntést nem lehet néhány nap alatt, a határidő nyomása alatt felelősen meghozni” – szögezte le.

„Az augusztus végi határidő elmulasztásának természetesen ára van: Románia mintegy 770 millió euró PNRR-forrást kockáztat. Ez komoly veszteség az országnak, de hosszú távon ennél is nagyobb veszteséget okozhatott volna, ha csak azért, hogy kipipáljunk egy határidőt, elfogadunk egy rossz törvénytervezetet, amely évekre igazságtalanul határozza meg a közzsférában dolgozók jövedelmét, illetve olyan helyzetet idéz elő, amelyben veszítenek” – hívta fel a figyelmet Kelemen.

Hozzátette: az RMDSZ továbbra is érdekelt egy új bértörvény elfogadásában, de olyan törvényt fog támogatni, amely rendezi a közzsférán belüli igazságtalanságokat, kiszámíthatóbbá és vonzóbbá teszi ezeket a pályákat, és egyetlen közalkalmazott jelenlegi jövedelmét sem csökkenti.

Kelemen szerint még ebben az évben a parlament elé kell kerülnie a közalkalmazotti bértörvénytervezet egy jobb változatának, de ezt valódi párbeszédnek kell megelőznie az érintett ágazatokkal és a munkavállalók képviselőivel, és abból kell kiindulni, amiben a pártok a nyár folyamán már megállapodtak. *(Agerpres)*

PNRR monitoringbizottságában, az illetékes miniszterek részvételével számoljanak be a közzsféra bérezési reformjának és az energiaágazati reformoknak az előrehaladásáról. Állításuk szerint azonban a párbeszédet és a reformok nyomon követését szolgáló mechanizmus működését blokkolták, az erre kialakított szabályokat pedig felületesen kezelték.

Az érdekvédelmi szervezetek felszólították az ügyvivő kormányt, hogy „hagyjon fel a közvélemény félretájékoztatásával”, és ne használja a PNRR-mérőldkövet rögtönzött jogszabályok elfogadásának indoklására. Egyúttal jelezték, hogy készek részt venni egy új bértörvény kidolgozásában, de ehhez valódi társadalmi párbeszédet, teljes jogkörrel rendelkező legitim kormányt, valamint valamennyi érintett intézmény és szociális partner bevonását tartják szükségesnek. *(Agerpres)*

A szakszervezetek szerint a pártok felelősek a bérreform kudarcáért

Az elmúlt időszakban kormányzó pártokat terheli a teljes felelősség azért, ahogyan az országos helyreállítási terv (PNRR) keretében vállalt bérreformot kezelték – közölte szerdán az öt országos szakszervezeti szövetség.

Az Alfa Kartell, a Frăția, a Romániai Demokratikus Szakszervezetek Szövetsége (CSDR), a Meridian Országos Szakszervezeti Szövetség és az Országos Szakszervezeti Tömb (BNS) közös állásfoglalása szerint a bértörvénytervezet legutóbbi változata sem oldja meg a szakszervezetek által jelzett alapvető problémákat.

„A július 23-i közös közleményünk óta lényegében semmi sem változott” – állapították meg. Szerintük a tervezet továbbra is súlyos szakmai és alkalmazási hiányosságokat tartalmaz, így nem szolgálhat egy koherens, méltányos és fenntartható bérrendszer alapjául.

A szakszervezeti szövetségek kifogásolták, hogy a jogszabály bizonyos pótlékokat eltörölné, ugyanakkor egyes szakmai-társadalmi csoportok számára új juttatásokat vezetne be a bérkülönbségek kiegyenlítésére. Úgy vélik, hogy ez az egységes szabályozási szemlélet hiánya miatt nem szüntetné meg, hanem más területekre helyezné át az egyenlőtlenégeket, és újabb hátrányos megkülönböztetésekhez, illetve perekhez vezetne.

A szövetségek hangsúlyozták továbbá, hogy nem a szakszervezetek felelősek a reform késedelméért, a hozzá kapcsolódó mérőldkönek az utolsó kifizetési kérelembe való áthelyezéséért, a Világbank ajánlásainak átláthatatlan kezeléséért és az intézményes ellenőrzési mechanizmusok megbénításáért.

Közlésük szerint a társadalmi partnerek 2023 óta többször kérték, hogy a

Élmények, barátságok, új tudás

(Folytatás az 1. oldalról)

Lázár Attila, a MAKOSZ elnöke lapunknak adott interjújában kiemelte: a 70 résztvevő és a 60 szervező olyan képzéseken vesz részt, amelyeknek köszönhetően nagyobb betekintést nyerhetnek a diáktanácsozás részleteibe, a közéletbe és a mindennapi életbe is. A DÖKSZAB iránt idén is hatalmas volt az érdeklődés, sőt túljelentkezést is regisztráltak. „Sajnos nem tudunk mindenkinek lehetőséget adni a részvételre a korlátozott férőhelyek miatt” – fogalmazott Lázár Attila. Hozzátette: az utóbbi évek tapasztalata azt mutatja, hogy folyamatosan nő az érdeklődés a tábor iránt, és reményét fejezte ki, hogy ez a jövőben sem változik.

Az idei DÖKSZAB témája a vadnyugat, ami az arculatban és a közösségimédia-megjelenésben is visszaköszön. Ehhez a tematikához kapcsolódik a táborban minden évben megrendezett szimulációs játék, a Dökopoly is. A szervezők különböző karakterek bőrébe bújnak, a résztvevőknek pedig különféle feladatokat kell teljesíteniük – magyarázta Kiss Júlia társfőszervező. Emellett az idei programban is nagy hangsúlyt fektetnek a szakmai képzésekre és a résztvevők fejlődésére – mondta Veres Csaba társfőszervező. Külön kiemelte, hogy az egyhetes tábor alatt ellátogatnak a faluba, illetve különféle sportprogramokat is szerveznek. Éjszakai buli viszont nincs a DÖKSZAB-on. A tapasztalat azt mutatja, hogy egy hosszú nap után a résztvevők már nem igényelnek bulizást, inkább éjfél után a szobákban beszélgetnek – tette hozzá Veres Csaba.

A DÖKSZAB programja úgy épül fel, hogy a napközbeni szakmai képzések és csoportmunkák után este mindig közös programot szerveznek. „Az első napon például egy nagy, közös ismerkedős játékot tartottunk, ahol az egész csapat együtt játszott. Így a résztvevők nemcsak egymást ismerhették meg, hanem azokat a fiatalokat is, akik már régebb óta járnak a MAKOSZ rendezvényeire” – mondta Kiss Júlia, rámutatva, hogy minden estére más-más közösségépítő programmal készülnek. Külön érdekesség, hogy a hét második felében, amikor a résztvevők már összeszoktak, és megtapasztalták a DÖKSZAB-os életérzést, ők maguk is szerveznek egy kisebb rendezvényt.

A jelentkezők kapcsán Kiss Júlia kiemelte, hogy idén több mint száz pályázat érkezett be. A diákok egy tíz kérdésből álló írásbeli próbán vettek részt, valamint egy motivációs levelet is be kellett küldeniük. Ezeket a szervezők átnézték, majd egy egységes kritériumrendszer alapján kiválasztották azokat, akik felvételt nyertek a táborba.

De miért is érdemes részt venni a DÖKSZAB-on? Kiss Júlia azt a személyes és szakmai fejlődést emelte ki, amelyet meglátása szerint más rendezvényeken nem lehet megtalálni. Veres Csaba pedig az élmények mellett az értékes tapasztalatokat, kapcsolatokat és barátságokat hangsúlyozta.

Hétfőn a résztvevők a diákok jogairól és a tanügyi rendszer változásairól hallgathattak meg egy előadást. Szabó Ödön parlamenti képviselő az előadás után lapunk kérdésére kiemelte: mostanra sikerült elérni, hogy egy magyar diáknak ugyanolyan jogai legyenek, mint román társainak. A képviselő arra is rámutatott, hogy a minisztériummal folytatott társadalmi párbeszédben immár nemcsak az Országos Magyar Diákszövetség (OMDSZ) képviseli a magyar diákokat, hanem a MAKOSZ is. Előbbi a felsőoktatás terén, míg utóbbi a közoktatás szintjén tud közvetlenül beleszólni a minisztériumi szabályozási keretekbe.

„A közélet ezen a téren elvégezte a dolgát” – nyomatékosította Szabó Ödön. Szerinte napjainkban a diákok a társikkal összefogva meg tudnak harcolni azokért az ügyekért, amelyekben változásra van szükség, vagy akár meg is tudják védeni a jelenlegi szabályozást, ha veszélyben érzik. A parlamenti képviselő reményét fejezte ki, hogy a diákok komolyan veszik ezt a feladatot, hiszen minden jog pontosan annyit ér, amennyire élünk vele.

A bentlakások helyzetéről is kérdeztük Szabó Ödönt, aki kiemelte: a jelenlegi szabályozás előírja, hogy a kollégiumi ellátásnak minden diák számára ingyenesnek kellene lennie. Ezt azonban Romániában az önkormányzatoknak mindössze a 20%-a tartja be, a fennmaradó 80%-ban a szülők állják a fenntartási költségeket, annak ellenére, hogy ez szembemegy az ingyenes oktatás elvével. „Bihar megyében mi ebből ügyet csináltunk, és a hallgatói önkormányzatok partnereink voltak ebben. Ők készek lettek volna elmenni a végsőkhig, hogy bírósági perrel kényszerítsék ki a jogaikat a nagyváradi önkormányzattól” – mutatott rá a parlamenti képviselő, hozzátéve, hogy végül ígéretet kaptak a törvény betartására, vagyis az ingyenes kollégiumi ellátásra.

De melyek voltak az elmúlt 36 év legnagyobb megvalósításai a kisebbségi oktatás terén? Kallós Zoltán, az Oktatási Minisztérium államtitkára többek között azt emelte ki, hogy sikerült megerősíteni a magyar nyelvű oktatást, önálló intézményrendszert hoztak létre, valamint létszám alatti osztályokat is működtethetnek, ami a szórványban is lehetővé teszi az anyanyelvi tanulást. Emellett kiemelkedő siker, hogy a magyar osztályokban tanuló gyermekek speciális tanterv szerint tanulják a román nyelvet. „Gyakorlatilag a román állam elismerte az igazságot, miszerint ezek a gyerekek nem az anyatejjel szívták magukba a román nyelvet, hanem nagyon sok esetben az iskolába lépve találkoznak vele először” – magyarázta Kallós Zoltán. Az államtitkár rámutatott, hogy az eredmények is igazolják a speciális tanterv fontosságát: az elmúlt két évben nőtt az érettségien a magyar diákok sikerességi rátája, és a közösség visszajelzései is azt mutatják, hogy az új tantervnek köszönhetően a fiatalok jobban megtanulnak románul, ráadásul olyan tudást szereznek, amelyet a mindennapi kommunikációban is hatékonyabban tudnak használni.

A jövőre nézve tervben van az is, hogy a nyolcadik osztály végi képességvizsgán – amelyet a köznyelvben kisérettségiként emlegetnek – szintén változtatások lesznek. „Jelenleg ott tartunk, hogy az érettségien legfeljebb 300 sza-

vas szöveget lehet adni, amely alapján a vizsgázónak meg kell oldania a feladatokat. Ezzel szemben a nyolcadikos vizsgán a diákoknak egy hosszabb, 400 szavas szöveggel kell dolgozniuk” – mondta az államtitkár, hangsúlyozva, hogy ezt az anomáliát ki kell javítani. Kallós Zoltán úgy fogalmazott, hogy a munka nagy részét már elvégezték, jelenleg a finomhangolásnál tartanak, és bízik benne, hogy még ezen a héten elfogadják a törvényt.

A kerettanterv kapcsán Kallós Zoltán kiemelte: a tervek között szerepel, hogy a magyar középiskolások kerettanterve kissé eltérjen a román tagozatosokétól. „Sajnos ezt egyelőre csak nagyon kis mértékben sikerült megvalósítani, de úgy gondolom, hogy ez is fontos mérföldkő, hiszen a leghosszabb út is az első lépéssel kezdődik” – fogalmazott az államtitkár, aki a műszaki líceumokat is szóba hozta.

Az átalakult szakoktatásnak köszönhetően szeptemberben négyéves műszaki líceumok indulnak. Fontos tudni, hogy bár a képzés négyéves, a diákok három év után kiléphetnek a rendszerből, és szakképesítéssel elhelyezkedhetnek a munkaerőpiacon. „A műszaki iskolák kerettanterveinek és tanterveinek megalkotásakor szempont volt, hogy az utolsó, negyedik évben azokon a tantárgyakon legyen a fókusz, amelyek az érettségire való felkészülést célozzák” – emelte ki Kallós Zoltán. Szerinte ennek a rendszernek köszönhetően sokkal jobban képzett szakemberek kerülhetnek ki az iskolákból, mintha egy másfél éves elosztást alkalmaztak volna.

Az Európai Unió támogatásával
NextGenerationEU

Nemzeti Helyreállítási és
Ellenállóképességi Terv

Sajtóközlemény

NHET: Pénzeszközök Románia korszerűsítésére és megreformálására

Marosvásárhely Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala kedvezményezettként befejezte a *Közlekedésmenedzsment: Telematikai rendszer Marosvásárhely Megyei Jogú Város számára (2. szakasz)* elnevezésű – továbbá a *Nemzeti helyreállítási és ellenállóképességi terv (Planul Național de Redresare si Reziliență – PNRR/NHET) Helyi érdekű támogatási keret* elnevezésű 10. komponensének, valamint *A környezetbarát közlekedéshez szükséges infrastruktúra biztosítása – Intelligens közlekedési rendszerek [IKR-ek] Romániában / Egyéb információ- és kommunikációtechnológiai infrastruktúra [IKT] [Intelligens városi/helyi irányítási rendszerek]* elnevezésű II.2 jelű alberuházásának a keretében finanszírozott – terv kivitelezését. (A terv az *NHET/2022/C10/II.2* pályázati kiírás első fordulójában nyerte el a támogatást.)

A projekt célkitűzése: Az intelligens közlekedési megoldásokhoz való hozzáférés biztosítása a város polgárai számára, valamint a nem gépjárműveket használó közlekedési módok igénybevételi körülményeinek a javítása; a személyautóval/motorkerékpárral/robogóval megtett utak teljes számának, valamint a helyi tömegközlekedésből származó szén-dioxid-kibocsátás csökkentésének érdekében. A projekt célja az IKR-infrastruktúra megvalósítása *Marosvásárhely Megyei Jogú Városban* 1 (egy) darab intelligens közlekedési rendszer (IKR) üzembe helyezésével.

A projekt összértéke: 6 397 802 lej és 3 bani, amiből az NHET keretében kapott támogatás 5 291 902 lej és 50 bani, 1 105 899 lej és 53 bani pedig a támogatott nettó költségek után fizetendő hía.

A projekt kivitelezésének időtartama: a 2023. január 6-tól 2026. augusztus 30-ig terjedő 43 (negyvenhárom) hónapos időszak.

A beruházás eredménye: Megnövekedett az utasok kényelme és biztonsága, illetve javult a helyi városi mobilitás hatékonysága is annak köszönhetően, hogy a közlekedési infrastruktúra ezáltal már megfelel a szakterület legújabb nemzetközi követelményeinek; továbbá a (tömeg)közlekedésből származó CO₂-egyenérték-kibocsátás csökkentésének a feltételei is megteremtődtek.

A kedvezményezett elérhetősége:

Marosvásárhely Megyei Jogú Város Helyi Önkormányzata

Székhelye: Marosvásárhely, Győzelem tér 3. szám – Maros megye, Románia

Telefonszáma: 0265-268330, E-mail-címe: primaria@tirgumures.ro

Románia Nemzeti helyreállítási és ellenállóképességi tervének a közvetítésével európai, továbbá hazai pénzforrásokból finanszírozott pályázat, amelyet a Fejlesztési, Közhasznú Beruházási és Közigazgatási Minisztérium bonyolít le.

A közlemény tartalma nem tükrözi kötelező módon az Európai Unió vagy Románia Kormány hivatalos álláspontját.

NHET: Az Európai Unió támogatásával – A NextGenerationEU eszközzel

<https://mfe.gov.ro/pnrr>

<https://www.facebook.com/PNRROficial/>

Nándorfehérvártól Mohácsig (I.)

Dr. Ábrám Zoltán

Amikor történelmünk egyik legtragikusabb eseményére, a mohácsi vész fél évezredes évfordulójára emlékezünk, hiszen emlékezni mindenkoron szent kötelesség, szükséges áttekinteni az előzményeket. Kiindulópontként ezért tartottam fontosnak előtérbe hozni Hunyadi János történelmi személyiségét és a megmaradásunkon túl keresztény értékeinket, kulturális örökségünket a török elleni sikeres harcokban megőrző küldetését. Nagymértékben neki köszönhető, hogy az 1456. július 21-22-én lezajló és Európa-szerte nagy visszhangot kiváltó nándorfehérvári győzelem hat és fél évtizedre elvette a kedvét a töröknek a további magyarországi hódításoktól. A nagy hadvezér emlékének ápolása a román parlament által hivatalosan Hunyadi János-emlékévvé nyilvánított idei esztendőben pozitív üzenet a mának.

A szekszárdi apátság Földvár nevű helységénél, Mohács közelében 1526. augusztus 29-én lezajló csata azonban gyásznapként vonult be történelmünkbe, amely lényegesen kihatott a magyarság sorsának alakulására. Mindössze hét évtizedre a nándorfehérvári diadaltól, nem sokkal az azt követő középkori reneszánsz magyar aranykortól, amelyet a humanista Corvin Mátyás uralkodása egészen magasra emelt. A hetven év felezőpontján, 1490-ben Mátyás király halála véget vett ugyan ennek a dicső kor-

szaknak, de ki gondolhatta volna akkor, hogy csupán három és fél évtizeddel később oly nagy vérveszté- séget szenved el az ország. Hogy ennyire rövid idő alatt a már-már mennyei állapotot pokoli szenvedé- sek váltják majd fel.

Jogosan feltehetjük a kérdést: ebben csak a külső helyzetnek vagy netán belső tényezőknek is szere- pük volt? Mert a Mohács előtti és főleg azutáni tapaszta- latokból kiindulva, álta- lában – saját hibánk- ból – többet veszítettünk, mint amennyit kellett volna. Mert az „éljen a ki- rály!” (Mátyás-) korszakot a nádorok, ispánok, neme- sek, várnagyok, kúriai jegyzők, kincstári tisztvi- selők politikai anarchiájá- nak és az államháztar- tás teljes összeomlásának korszaka követte. Mohá- csot nemcsak a török elő- renyomulás, hanem a magyar királyi udvar és a nemesség mulasztásai váltották ki. Ez a jelenség (mohácsiság) még megis- métlődött gazdag és viha- ros történelmünk során. Netán éppen a közelmúlt- ban?

A mohácsi csata évfordulója al- kalmából íródott visszatekintést rendhagyó módon pozitív követ- keztetésekkel kezdem. Nagy dolog, hogy Szent István bő ezer évvel ko- rábbi országalapítása után ma is lé-

tezik Magyarország, sok száz éven át királyság, napjainkban köztársá- ság. És száz év kisebbségi helytál- lásra utal, hogy még szép számban élnek magyarok a folyamatosan megcsonkított hivatalos országhatá- rokon kívül, a lelki nemzeti identi- tás közös ernyője alatt. Megőrizve kultúránkat és a rég nem látott is- merőst az „ezer éve nem láttalak!” felkiáltással üdvözölve (mások száz

évben mérik az újratalálkozás „tör- ténelmi időszakát”). És az sem el- hanyagolható, hogy az ezeréves keresztény haza felezőpontjánál, az ötszáz éve bekövetkezett mohácsi vész és a sok megpróbáltatás elle- nére, fél évezred múltán, napjaink- ban egy sokszínű és több vallást gyakorló nemzet összetartozásá- ról – vagy széthúzásáról – beszélhe- tünk.

A mohácsi vész előzményeként érdemes kitérni azokra a politikai, gazdasági és társadalmi kérdésekre, amelyek közül többnek az együtte- sen kedvezőtlen volta egy olyan állam megsemmisítő vereségéhez vezetett, amelynek amúgy a látszat szerint megvolt minden szükséges eszköze, sőt, kellő ideje is, hogy megvédje magát a török fenyegetés- sel szemben.

A belső viszálykodások, a királyi hatalom meggyengítésére tett folya- matos törekvések, az arisztokraták és az egyházi főméltóságok sik- kasztásai, a saját érdekeiken túl nem látó nemesek tétlenkedése és bi- zonytalansága, a bő évtizeddel ko- rábban levert parasztságba vetett bizalmi hiány, a katonák csökkent morálja együttesen járultak hozzá a későbbi összeomláshoz. Összhang- ban azzal, hogy II. Szulejmán szul- tán hadjáratának kezdete előtt a pápai követ már jelentette a Szent- széknak a végvárak felszereltsége körüli hiányosságokat és a kincstár megcsappanását.

Az eredménytelen külpolitika

Érdemes a Corvin Mátyás halála (1490) és a mohácsi vész (1526) közt eltelt 36 esztendőt vizsgálnunk (érdekes hasonlat, hogy a rendszer- váltás és az idei fergeteges áprilisi választás között ugyanannyi esz- tendő telt el). A dicső kor után vi- szonylag hamar és hirtelen

évtizeddel később a katolikus főpa- pok Tomori Pál érsek-fővezérrel az élen a purgatóriumba való bebo- csáttatásért esdekeljenek.

Minden népnek egyedi a törté- nelme, a mienk is. Ráadásul a törté- nelem a mindenkori politikai hatalom megítéltje és elítéltje, a széljárás és a szerencse tudatfor- máló eszköze. Nemcsak példa- képekben, hanem árulókbán is bő-

velkedik. Ellentmondások- ban, szélsőséges megíté- lésekben, tévhitekben. Ma- gyar ember számára még ma is negatív történelmi sze- replő Tomori Pál, olyan nagy nevekkel együtt, mint Görgey Artúr vagy Horthy Miklós. Egyéniségüket a kor szülte eredménytelen- séggel azonosítják, miköz- ben egyiküket sem sikerült a „kiérdemelt” helyükre tenni, miközben más történelmek- ben olyan személyek kultu- sza dívik, akik odaátról bizonyára mosolyogva te- kintenének le földi mása- ikra, saját szobraikra. A mohácsi vész nem a veszé- lyeztetett haza iránti teljes felelősséget és áldozatot vállaló Tomori Pálon mú- lott, hanem számunkra is- meretlen nevű kisemberek kapzsi- ságán és hozzá nem értésén. No meg a török túlerőn és harcászati szakértelmén, valamint a hozzá nem megfelelően igazodó európai viszonyuláson.

Az 1521–26-os magyar–török háború kezdetekor a magyaroknak nem voltak képzett hadvezérek, mert a hosszú béke elkényelmesít- tette őket. Tomori érsek, korábbi hadvezér szeretett hazája iránti kö- telességből vállalta el a török elleni védekezés szervezőjének kijáró ka- tonai vezető szerepet kalocsai fő- papsága mellett. Ő aratta az egyetlen jelentős magyar győzelmet a szerémségi Rednek várát ostromló török sereg felett. Nem méltó had- vezéri alkalmatlansággal vádolni őt, hiszen ő maga is a rendszerszintű állami összeomlás, a belső megosz- tottság és a nyomasztó oszmán számbeli fölény áldozata lett, aki életét és érseki székét feláldozva, fegyverrel a kezében halt hősi halált a középkori magyar állam egyik utolsó védőbástyájaként. Kényszer- ből „választotta” a „mohácsi vesz- tőhelyet”, hiszen nagyobb hadjá- ratra nem gondolhatott, mert a ma- gyar kincstár és a magyar főurak ré- széről csak nagyon kevés támo- gatást kapott. Tomori egyházmeg- yeje teljes jövedelmét a védeke- zésre fordította, és pápai támogatást is kapott, azonban a feladathoz mér- ten ez kevésnek bizonyult.

(Folytatjuk)

A természet kalendáriumuma (DCCXXXVI.)

Kiss Székely Zoltán

Augusztus 28. **Ágoston** napja. Az egyházatya (Kr. u. 354–430) a szemlélődés philosophia perennis, vagyis a keresztény filozófiai gondolkodás alapító nagymestere. Legendája Isten felfoghatatlan misztériumát és a töprengő elme szűkösségét példázza.

Ágoston egyszer a tengerparton sétálva észrevette, hogy egy kisgyerek kagylóval a tenger vizét egy gödröcskébe iparkodik átmeríteni. Megkérdezte tőle, mit művel? A kisfiú bátran megfelelt:

– *A tenger vizét akarom ide átönteni.*
– *Gondolod, hogy ez sikerül?* – kérdezte a püspök.
– *Miért ne hinném* – válaszolt komolyan a fiúcska – *te is hiszed, hogy felelni tudsz arra, amire még senki sem tudott. Sokkal könnyebb nekem a tenger vizét e lyukba merítenem, mint az embernek Isten lényét kifürkészni.*

Augusztus utolsó péntekje az **állatkertek éjszakája**. S e hét végén ünnepli fennállásának 62. évét a **marosvásárhelyi állatkert**. **Rend László**, a jeddi ezüstrókatelep alapítója és vezetője álmodta meg a kezdetben egyhektáros kertet. 1964-ben mindössze 3 farkas, 2 medve, 2 vaddisznó, 2 fácán és egy őz lakója volt. Laci bácsi éppen fogását töltötte: a Szoboszlai-perben 17 év börtönre ítélték. (Bizarr és paradox módon virágkertészetet hozott létre a szamosújvári börtön sötét világában, nyilván a fogvatartók utasítására.) De még abban az évben kegyelmi rendelettel szabadult, és átvette a kert vezetését. Ő építette meg az oroszlánházat, s nőtt a kert területe hússzorosára. Tigrist, pumát és sok más állatot hozott a budapesti állatkertből. 74 éves korában halt meg. A Kárpátaljáról származó második felesége, **Diószeghy Erzsébet** méltó társa volt, ezért is került a református temetőben levő sírjukra a következő felirat: *Rend László és felesége Diószeghy Erzsébet. A virágok és az állatok szerelmesei voltak.*

Az ő idejében a medvebocsok szabadon sétálgattak a látogatók között. Emlékszik-e még valaki erre? Nekem személyes jó barátom volt Bandi, a szarvas.

*Mint az szép híves patakra
Az szarvas kívánczozik,
Lelkem úgy óhajt Uramra,
És hozzá fohászkodik...*

Gondolom, mindenki ismeri a 452 évvel ezelőtt, 1574. augusztus 30-án született

Csendes ősz – észrevétlen-lopva bejössz

nyelvtudós, filozófus, **Szenczi Molnár Albert XLII. zsoltár**ának kezdő sorait.

Nagyapja **Mátyás király** katonája volt, Székelyföldről került Szencre. **Johannes Kepler** barátja 1614-ben beutazta Erdélyt, de a **Bethlen Gábor** által felajánlott tanári állást nem fogadta el, s csak 1624-ben jött haza Kassára, ahol a fejedelem gondoskodott ellátásáról, s így kizárólag tudományos és írói tevékenységet folytatott. 1626-tól haláláig Kolozsvárt élt. Latin szótárával, mely átdolgozásokkal a XIX. század közepéig használatban volt, megnyitotta a magyar értelmiség előtt az utat az európai tudományosság felé.

Milyen volt az orvosi szaknyelv Magyarországon? Hári Pál 1901-ben „Az emberi gyomornyálkahártya felületi hámról” dolgozatában a gyomornyálkahártya hengerhámsajtjeiről ír, amely fogalmat ma mint a „ventricularis mucosa cylindricus sejtjei” találjuk leírva. (...) Azaz mára előszeretettel visszatértünk a latin szakkifejezésekhez, sorvasztva ezzel a már polgárjogot nyert nemzeti szaknyelvünket – háborog Donáth Tibor a Hogyan is állunk a magyar anatómiai szaknyelvvél? című, a Magyar Orvosi Nyelv folyóiratban megjelent cikkében.

Az 1869. augusztus 29-én született Hári Pál a magyar biokémiai kutatások egyik megteremtője. Jelentős kutatásokat végzett az anyagcserével, a hemoglobinnal és származékainak spektrofotometriás vizsgálatával kapcsolatban.

*A villanydrót öt égi vonalán
izgága hangjegyek a füsti-fecskék.*

*Ha lejátszhatnám, bennük már az estét
s az ősz első akkordját hallanám.*

Jékely Zoltán 1933-ban Kolozsváron papírra vetett négysorosával, a **Fecskékkel** repülünk át mi is szeptemberbe!

A rómaiaknál a hónapot repülő, nevető ifjú személyesítette meg, bíborruhában, fején. Jobbjában mérleggel, a hónap jelével, baljában szőlővel és más gyümölccsel teli bőségszaru. A bíborruha – **Cesare Ripa** magyarázata szerint – a „királyi” hónapnak járó viselet. E címet pedig azért kapta, mert bőkezűbb, mint társai. Elsősorban szüret ideje lévén, a szeptembert szüretelő alakok is jelképezhetik: szőlőt szedő, szőlőkoszorús, teli puttonyos, meztéláb szőlőt taposó parasztok.

A régi római naptár hetedik hónapja megtartotta nevét, amikor már a kilencedikké lépett elő. A rómaiak a görögöktől vették át a hetes szám (hepta) nevét. Ez a görög szó a „hepo” igéből eredt, amelynek jelentése: „követni”, „ujjal rámutatva követni, üldözni valakit”. Amikor még az ujjakkal való számlálás dívott a görögöknél, az egyet a bal kéz hüvelykénél kezdték, a jobb kéz hüvelyke volt a hatos szám, s így a

jobb kéz mutatóujja lett a hetes. Ezzel a mutatóujjal, a heptával lehetett valakit megigézni – így tartották.

A hónap régi magyar nevei: *mérleg hava*, *Szent Mihály hava*.

Ebben a kései kánikulában **Váratlan vendég**, melyet így köszönt **Kosztolányi Dezső Negyven pillanatképének** 9. négy-sorosával

Beszélgetünk szobánkban még a csacska nyár hancúzásáról, s te, csendes ősz, oly észrevétlen-lopva, mint a macska, bejössz.

Lassan vége a vakációnak, kezdődik az új tanév.

Szeptember 3-án emlékezzünk meg **Schulek Elemér**ről. A gyógyszervegyész 1893-ban született Késmárkon. 1920-ban doktorált és a kémiai intézetben tanársegédként kezdte pályáját. Trianon után már nem tért vissza Felvidékre. 1927. után az újonnan alapított **Országos Közegészségügyi Intézet** kémiai osztályvezetője lett. Megszervezte a hivatalos gyógyszervizsgálatot. 1944-ben az egyetem

Rend László és Bandi, a szarvas

analitikai és szervetlen kémiai tanszékének professzora, 1945-ben a **Magyar Tudományos Akadémia** tagja lett. Az **Acta Pharmaceutica Hungarica** főszerkesztője volt.

1929. szeptember 5-én született Radnótfán **Kis Zoltán** fiziológus, élettani szakíró. A százrégeni tanítóképzőben érettségizett (1949), Kolozsvárt a Mezőgazdasági Főiskola hallgatója (1950–52), majd a **Bolyai Tudományegyetemen** szerzett biológusdiplomát (1954). Pályáját ugyanitt az élettani tanszéken kezdte, 1969-től a **Babes-Bolyai Egyetem** adjunktusa nyugalomba helyezéséig, 1991-ig. Tanulmányaiban a cukoranyagcsere, az agyalapi mirigy növekedési hormonja, a sugárbiológia, a hallásélettan és a stressz- és antistresszhatások élettanával foglalkozott. Számos felfedezését és újítását szabadalmazták, amilyen a mikroszkopikus terjedelmek pontosabb meghatározása fényképezési módszerekkel. Ő fordította a líceumi biológia tankönyveket magyarra. Ismeretterjesztő írásai magyarul **A Hét, Igazság, Munkásélet, Tanügyi Újság, Művelődés, Hargita, Megyei Tükör** hasábjain jelentek meg. Ő volt az a tanárunk, aki egyetlenként mert kiállani a magyar biológushallgatók mellett, amikor végre 1976-tól magyar nyelven tanulhattuk az egyetemen azokat a tantárgyakat, amelyeket tanárként magunk is

Titkók vára a havas – Békás-szoros

tanítottunk a későbbiekben. Egykori diákjaként legjelentősebb könyvét, **A magatartás élettani alapjait** (1981) nekem dedikálva őrzöm. Meg nem alkuvó harcos természet volt. 1989 után cikkei a kolozsvári **Szabadság** hasábjain jelentek meg: levele **Doina Cornea** asszonyhoz, **Merre Kolozsvári Egyetem?** című vitairata, a szabad **március tizenötödike** köszöntése. 1992-ben cikksorozatban emlékezett meg a Bolyai Tudományegyetemnek a román egyetembe való beolvasztásáról. Utolsó találkozásunk 1992-ben a **Magyar Tudományos Akadémia** székházában volt, éppen a **Magyar Tudomány Napjának** dátumának megállapításáról szólt az értekezlet vitája. 1992. november 9-én halt meg Kolozsváron.

Betakarítás, s rá már kezdődne az **Őszi vetés**.

*Az apám barna bajusza alatt
Ritka volt a szó és ritka a mosoly.
A friss szántáson előre haladt,
Szállt utána csend, mint sűrű ködgomoly.*

*Óriás volt ő, szertelen s merész,
– Árnyában ott a bozontos hegyeknek
S mögötte titkok vára a havas, –
Mint én voltam, egy akkora gyerekeknek.*

*Ebédrel küldött hozzá ki anyám...
De csak nem nyúlt még, én nem tudom
miért,
Mint máskor szokta a fazék után,
Hanem a mesgyn lépést lépésre mért.*

*„Megállok, ládd-é! – villantott felém. –
Ez itt a határ. Vésd az eszedbe jól.
Vítás föld, sajna, s épp azért kemény
Ember legyen az, ki itten birtokol.*

*Ezt tudnod kell, de ennyi sem elég.
Aki csak bírja, de nem munkálja meg,
Nem ad annak itt maradást az ég,
Elhordja földjét a dülő fergeteg...*

*Most hát vetünk itt, figyelj jól ide!
Hime van ennek, mit be kell tartanod,
Ha elhibáztad, nincs oly szent ige,
Mivel a hibádat helyrehozhatod...*

*Vállán átkötte zsákban búza volt,
Belemarkolt és rám nézett: „Előbb -
Mondta s mutatta – mielőtt kiszórnád,
Vidd a szívedhez mentél közelébb...”*

*Lendült a karja, úgy mondta tovább:
„Markod a szemet úgy eressze szét,
Mintha... mikéntha – kereste a szót –
Mintha a szíved vérét hintonéd...”*

*Nézd, szót fogadtam, édes jó apám.
Amit csak diktál szívem és eszem
S amit szétszórok forró lendülettel,
Mind a szív véreben ázott búzaszem.*

Kacsó Sándor versével, mely az **Erdélyi Helikon** 1943. évi májusi számában jelent meg, búcsúzó egy hétig.
Maradok kiváló tisztelettel.
Kelt 2026-ban, Ágoston napján

Épített örökségünk

A mennyezet, amely túlélte a kúriákat

Ádámos Marosvásárhelytől szűk ötven, Dicsőszentmártontól pedig mintegy hét kilométerre, a Kis-Küküllő bal partján fekszik. A települést 1435-ben Ádámus néven említik először. A falu unitárius temploma 1518-ban épült gótikus stílusban, az egyház több zsinatot tartott benne. 1659-ben itt esküdtek fel az unitáriusok Barcsay Ákos fejedelemre. Kazettás mennyezete 1526-ban készült. Ma a budapesti Nemzeti Galériában van kiállítva, a készítettő családokra két nemesi címer utal. A településen több nemesi kúria is állott, azonban elpusztultak.

Nagy-Bodó Tibor

Egyszerű templomok – reneszánsz művészet

A reformáció sok mindenben az ősi egyszerűséget hozta vissza a kereszténységbe. A templomok falát lemeszelték, egyszerűsödött a templomok belső bútorzata is.

Központi szerepet kapott az igehirdetés helye, a szószék, és az úrvacsora kiosztásának helye, az úrasztala.

Az ünnep azonban mindig megkövetelte azt, hogy különös gondossággal alakítsa ki a közösség akár az egyszerű helyszíneket is.

Ezért a reformáció korában fölvirágzott reneszánsz művészet fokozatosan helyet kapott a díszeiben leegyszerűsödött református templomokban. Fokozatosan jelent meg például a fatáblafestészet, mely a karzat mellvédlapjait és a mennyezet kazettáit díszítette képekkel.

Itáliában nemcsak a fedelmeknek, a gazdag kereskedőknek és más polgároknak a lakóhelyét, hanem a társadalmi szervezetek épületeinek – városháza, posztócsarnok és sok más építészeti alkotás – díszítését formálta a korabeli reneszánsz művészet.

Magyarországon, a három részre szakadt országban inkább csak a fejedelmi udvar győzte a művészet pártolását

Bérczi Szaniszló, Bérczi Zsófia és Bérczi Katalin közléséből tudjuk meg, hogy a templomi művészet, bár fogadott be mintákat a főúri fejedelmi alkotásokból, szorosan összefonódott a népművészettel is.

Míg a népművészet egyszerűségében is gazdag díszítés, forma- és gondolatvilága az oltárkendők, a ruházat és a díszítőművészet más szinterei – például a falfestészet – számára adta a legtöbbet, a legismertebb (mert egykor a leginkább elterjedt) református művészeti alkotás a festett kazettás mennyezet lett.

A festett kazettás mennyezetek eredeti forrásának az itáliai reneszánsz táblafestészetet tekintik

Az építészeti forma Itáliából közvetített fejedelmi építészeti megoldása mellett maga a mintakincs sokat őriz a magyar népművészeti hagyományból is.

A kazettás mennyezetek ma is látható gazdag motívumkincse szorosan egybefonódik más népművészeti alkotások díszítő kincsével.

Egyes növényi díszítőmotívumok is lehetnek ugyan itáliai eredetűek, ez azonban megihlette a hazai asztalosmestereket, akik e templomkazettákat kifestették. Ez az ösztönöző hatás csak a gazdag hazai népművészettel együtt alakíthatta ki azt a formai nyelvet, amit ma ugyanúgy sorolhatunk művészeti korszaknak a hazai templomművészetben, mint néhány évszázaddal korábban a Szent László-legenda falfestészetet megtermékenyítő korszakát.

Az itteni népek mindig őriztek hagyományokat az eurázsiai műveltségből

A beszélt nyelvben élő régiségekre bizonyították ezt a máig való továbbélést Erdélyi Zsuzsa vagy Kallós Zoltán népi imádság-

gyűjtései vagy a századelőn Kodály és Bartók népdalgyűjtései.

Ugyanígy képzelhetjük el ezt a régi korokban is, és a műveltségnek és a művészeti alkotásoknak más területein is.

Az eurázsiai művészetnek egy korábbi magasművészeti ága volt a Közép-Ázsiából – régészeti feltárásokból – ma már jól ismert freskófestészet (Afrasiab, Pendzsikent).

Valamilyen formában ez tért vissza, elevededett meg és kapott újra helyet templomainkban a Szent László-legendával.

Ennek révén jelölhet ma korszakot a romanika templomi művészetében a Szent László-legendával díszített templomok freskófestészete, és a Szent László legendához hasonlóan vált a templomi művészet ösztönzőjévé a reneszánsz művészet néhány alkotási formája is: esetünkben a kazettás mennyezet.

Az ádámosi templom stílusa a 15. századra utal

A település templomáról a legelső adat 1526-ból ismeretes, amikor kazettás mennyezete készül. Nyilvánvaló azonban, hogy a templom legkésőbb az előző században már állott.

A diadalíven az 1909-es évi javításkor az 1518-as évszám tűnt elő, ami az előző századi építkezés befejezését vagy az e korra jellemző szentélyújítást jelezheti. Írott dokumentumokból derül ki, hogy 1543-ban plébánosát Királyfalvára küldik kivizsgálásra. Ádámos eredeti szász lakói Völcsbe költöznek.

Maga a templom stílusa is a 15. századra utal: késő gótikus alkotás, de hajója megőrizte eredeti alakját.

Demján László műemlékvédő építész kiegészítése

Találjuk meg magunknak őseinket a táj történelmében! Ahol a kanyargós Kis-Küküllő északról pártazza a tájat, ott egy hosszsan nyúló völgyben fekszik az 1405 óta jegyzett ősi település, Ádámos.

A mai teraszos beépítésű község eredetileg legalsó lépcsőjén összefutó országutak legalsó déli találkozási kanyarulatában kialakult hajdani piactér mellett épült a templom is.

Mint érdekesség, a korábbi, például az 1332-37. évi hivatalos pápai tizedjegyzék adataiban még nem szerepel a falu neve, ami csak későbbi alapítását jelentheti. Ádámus néven maradt fenn első írásos névalakja, amelyet az 1435–1509 időszakban hasonló alakban említenek possessio birtokként.

„Adamos”-ként 1474. évben, 1501-ben meg „Adamas” lett bejegyezve. Mint katolikus alapítású helység, természetes a bibliai eredetű Ádám férfinév adományozása, használata, amely a latin nyelvben az alapítójának birtoklására utalva jelenhetett meg a végleges Ádámus alakban.

Itt kihagyhatatlan kiegészítésként meg kell említeni a történész Kelemen Lajos ide vonatkozó kutatásainak anyagából származó néhány gondolatot.

Mint a múlt század eleji kolozsvári unitárius gimnáziumi tanár, majd az Erdélyi Múzeum levéltárosa, rengeteg adattal szolgált Ádámos történeti és építészeti fejlődésének megismeréséhez.

Az 1926-ban a Magyar Népben, majd bővítve 1982-ben, a Művészettörténeti tanulmányok második kötetében az Ádámos és régi emlékei című munkájában részletesen beszámolt a helytörténeti és művészettörténeti érdekességeiről.

Innen tudhatjuk, hogy Zsigmond király egy 1435-ös oklevelében egy szász származású, de elmagyarosodott, Altambergerből Bogáthi családnevűvé vált, később kihalt család birtokaként említi a falut, Radnót és több egyéb településsel együtt.

A tiszta gótika stílusának virágzása máig fennmaradt a templomon

Az akkori időben a helyi előjárósághoz tartozó Baládfi család 1438-as pereskedése okán is feljegyezték Ádámus nevét.

Mivel nem Árpád-kori az eredete, így az első, feltételezett fa építésű temploma helyett épített kőtemploma és körítőfala már a gótika jegyében születetett, még a 15. században.

A nyugati késő gótikájú templomépítés korát jelentő időszak nálunk, Erdélyben még a tiszta gótika stílusának virágzása, mivel ezek az építészeti hullámok természetesen mindig későbbi időzítéssel érkezettek. A mindezeket hordozó olvasható jegyek viszont máig fennmaradtak a templomon.

Az egykori csücsíves déli és nyugati bejáratí ajtókereteit későbbi átalakítások alkalmával félköríves megoldásúra alakították, az ablakok csücsíves rendszerét megtartották. Mai hajó alaprajza is a hagyományos egyszerű téglalap alapját tartja, amelyet 1796-ban keleti oldalán meghosszabítottak, diadalíves formáját megtartva.

Szentélye a hajónál keskenyebb, keletelt, eredetileg boltozata kőbordás szerkezetű lehetett, amelyet az 1880-as pusztító földrengés után a rá nehegyre folyó felújítások alkalmával lebontottak, és sík, festett deszka mennyezetre cseréltek, ugyanekkor javították a károsodott orgonát is. Itt kell megjegyezni, hogy az 1977-es földrengéskor is súlyosan károsodtak a templom egyes részei.

A templom egyházi és lelki életterét képező cinterem mára eltűnt

Egy 1909. évi átfogó – feljegyzések szerint szakszerű – renoválási munkálatok során találtak rá a diadalíven az 1518-as évszámra.

Művészettörténészek, kutatók és későbbi hozzáértők feltételezései szerint ez a dátum talán a középkori templom építésének egy átalakítási, talán a szentély felújításának időpontját jelölheti.

Mindenesetre az akkori vármegye legkiemelkedőbb érintetlen régiségei között emlegették a mai ádámosi unitárius templomot, a több mint hétszáz éves küküllővári református és a szentélye lebontásától megfosztott di-csőszentmártoni unitárius templom formavilágának eredeti megmaradása miatt.

A hajó nyugati véghomlokzatához utólag egy tömör, falazott tornyot emeltek, amelynek falában 1571-es dátumozású téglát találtak.

Kutatásokból kiderült, hogy az eredeti barokk tornyot később többször magasították, és védelmi céllal lőrésekkel, fafolyosóval látták el.

Így alakult ki a mára háromszintű torony, elnyerve végső, harangtorony szerepét. Egy másik, a templom egyházi és lelki életterét képező cinterem mára ugyan eltűnt, de a mai kerítés nyomvonalaiba beleálmodott hajdani kőkerítés egy darabja még emlékeztet az ősök keze munkájára.

Az 1740-ből fennmaradt mai utcai zsindefedelees templomkapu népies faberakásos, hullámvonalas díszítése utal a templomot övező eredeti, de zárt temetőkert megközelítésére emelt, máig álló faragott kapuzat által átvészelt vészjósoló erdélyi történelemre.

Egy egyházi jegyzőkönyv tanúsága

A történelem szinte elfelejtett tényeként élte meg az akkori új keletű unitárius eklézsia az északról érkező külföldi családok érkezését, egyházukhoz való csatlakozásukat, viszont a jól bevált százados törvények alóli kivonatásuk állandó szorgalmazását.

1660-as években az „egyistenes” vallásu-

Fotó: Mayer Jácint műemléki fotográfus

kért üldöztetett lengyel atyafiak az akkori egyházi és közigazgatási fő centrumba, Kolozsvárra költöztek.

A közel hatszáz fő végleg Bethlenbe és Ádámosra költözött. Ezért az 1695. évi ádámosi zsinat döntése szerint a mindenkori helyi papnak ők is éves bérrel tartoztak. Egy fennmaradt egyházi jegyzőkönyvben ezt így jegyezték:

„...a nemes atyafiak is pediglen az eklézsia örökségi építésében egyet értsenek az eklézsiának mindtöbb tagjaival. N.B., hogy a lengyel atyafiak nem assuméaltatnak – felvetetnek – az unitária magyar eklézsiában. A skóla communitasa, intra dies 15. vagyis – az iskola közössége, befogadó területe 15 napon, azaz két heten belül – megnyitassék. Haec acta in Ádámos – Ezek az ádámosi rendeletek...”

Idővel ők is beolvadtak a helyi magyar ajkú antitrinitáriusok közé. A kilencszázas évek elejére már csak egy nevében megmaradt Sinczky molnár családról maradt feljegyzés.

Ma a templomi matrikulák vagy halotti anyakönyvek mesélnek Ádámos virágzó történelméről, ami egyben a táj történelme is

Ezek a kis korabeli helyi kuriózumok meg-megismétlődtek ugyan, fűszerezve a vidék nem mindig derűs napi életvitelét. Természetesen a helyi betelepültek közé színmagyar, hirtelen meggazdagodó dombói tehetős jövevényről is került elő feljegyzés, aki az 1693-as egyházi vizitáción került megrovasra.

Nem fizetvén éves egyházi bérét, elnézésben részesült, a megfizetett adója „elégségesnek ítéltetett a Szent Vizitációtól”. Lám, az akkori idők felsőbb bíraskodása néha azóta sem igen változott, vagy igen?

Ami viszont megváltozott, és teljesen idegen, néha éppenséggel tájidegen képet ölt, az az oda nem illő hangos többség.

A környező városok leépült ipara miatti falvakra történő átvándorlás, részükről a népesebb családtervezés átalakította ennek a dolgos vidéknek is máig fennmaradt arculatát. Ne keressük a hely híres családjait, mára esetleg a templomi matrikulák vagy halotti anyakönyvek mesélnek Ádámos virágzó történelméről, ami a táj történelme is.

* *A rendelkezésünkre bocsátott dokumentációért külön köszönet Keresztes Géza műépítész, műemlékvédő szakmérnöknek; a segítségért dr. Kálmán Attila tanárnak, történésznek. A képet Mayer Jácint műemléki fotográfus és Demján László műemlékvédő építész a saját munkájából, gyűjteményéből küldte el a szerzőnek. Összeállításunkat szakembereink véleményezésével a jövő pénteki lapszámunkban – befejező részként – még kiegészítjük.*

FEHÉR FEKETE

Szerkeszti: Vajda Gyöngyi 1218.

Egy ismeretlen szerzőtől idézzük a rejtvény főszereplőit.

	1	KÉSZ (AZ ÉTEL) NÉMETÜL	NÉVELŐ		ÉNEK	BANKBETÉTI		A VADKAN SZEMFOGA
	A							R
		AZ ARGON VEGYJELE		IDŐS NÉNI (NÉP.)				
		ÜNNEPI SÜTEMÉNY		TALÁL				
KATONAI TÖMB	2	ATTÁ ... (HEINE MŰVE)				AKKOR INDULT!		
		TOK				ANEKDOTA		
			BÁRÁNY-HANG		TEREPJÁRÓ-MÁRKA			
			CSECSEMŐ-SÍRÁS		PARAN-CSOLÓ			
SZŐLŐ-TÁMASZ				LIBA			NAPOLEON JELE	
				KÉNYELME-SEN JÁR			KIPLING KÍGYÓJA	
PUSZTÍTÁS					RAVASZDI			
					ÁLLÍTÁST NEM ISMER BE			
NŐI NÉV (JAN. 29.)			VENDÉGLŐI LAP		SIMA FEDŐ-RÉTEG			
			FRANCIA ARANY		ARATI			
ANGOLUL MENJ!			BECÉZETT NAGYAPA				AMPER (RÖV.)	
NYUGAT (RÖV.)			A SZÁVÁBA ÖMLIK				A MÁJ VÁLADÉKA	
		SOKBA KERÜL			ERREFELEI			
		JUTTAT			MŰVÉSZET-TÖRTÉNESEZ (NÓRA)			
RITKA (NÉMET)			SZOLMIZÁ-CIÓS HANG		BECÉZETT ÓREGÜR			
			MAGAD		LATIN ÉS			
NŐI NÉV (SZEPT. 16.)				BO ... (SZÍ-NÉSZNŐ)				
VÁKUUM				METÓDUS, LEHETŐSÉG				
		TAGADÓSZÓ			A NÓTA VÉGE!		NULLA	
		MÉRETRE VÁG			PISZOK		OKIRAT	
SZÓ A HAL-LOTTI BE-SZÉDBŐL			INDÍTÉK			KARATE FOKOZAT		
			... KOK (HOLLAND ÚSZONÓ)			ÁLLÓKÉP		
TORZ A SZÉLEIN		ELŐFORDUL						FELVIGYÁZÓ
		NÉMA RAB!						
VÍVÓ-FEGYVER				TÉLI SPORT			NÖVÉNY RÉSZE	
				NITROGÉN VEGYJELE			RÓMAI ÖT	
L. N. J.	Á							

A JAPÁN NÉPKÖLTÉS

című pályázat nyertesei:

Kozma Tünde,

Székelytompá

Sándor Rozália,

Marosvásárhely, Nárcisz u.

A pályázati rejtvény megfejtése:

AZ IGAZI BARÁT OLYAN, MINTHA MÁSODIK ÉNED VOLNA.

Megfejtések az augusztus 21-i számból:

Minirejtvény:

1. Helvetius

2. Magdaléna

Skandi:

Fut zabolátlanul egyik nap a másik után.

Mentor Könyvek Kiadó

Célja, hogy közkinccsé tegye az értékes kéziratokat, és publikálja, népszerűsítse őket a mindenkor magyar könyvpiacra (legyen szó szépirodalomról, ismeretterjesztésről vagy gyermek- és ifjúsági irodalomról). Szándéka, hogy beemelje szerzőit az irodalmi, a történelem- és néprajzkutatókat a tudományos köztudatba, a fordításokkal pedig hidat teremtsen a különböző írott kultúrák között. Esélyt és teret ad a fiatal szerzőknek, és rajtuk keresztül, velük terem átjárást a magyarországi és erdélyi könyvpiac között.

mentorkonyvek.ro

PÁLYÁZATI REJTVÉNY

PÁLYÁZATI SZELVÉNY

130 éve született Márton Áron. Őt idézzük.

1	2	É	3	4	5	6	L	7	
8			9					10	
11		12		13			14		M
15	A		16				17		18
19	20		21		22			23	
24			25		26		27	28	
29			30			31			
R		32		33		34		35	36
37	38			39			40		
41			42		43	44			
K			T		B				

VÍZSZINTES:

1. Az idézet első része. 8. A barack közepe! 9. Drágakő. 10. Puha fém. 11. Vonatkozó névmás. 13. Terület, angolul. 16. Női név (július 26.). 17. Házállatot tartó ember. 19. Gigabájt. 21. ... Miklós (építész). 22. Létezik. 23. A radon vegyjele. 24. Te, angolul. 25. Jászvásár román neve. 27. Huzal. 29. Kutya. 30. Tánc, németül. 31. ... Pál, híres gyermekorvos. 32. Páros bogár! 33. Délsláv férfinév. 35. Német személyes névmás. 37. Nyári gyümölcs. 39. Árura fizetjük. 40. Arra a helyre. 41. ... csillagok (Gárdonyi). 42. Kaliforniai város rövidítése. 43. Inas.

FÜGGŐLEGES:

1. Nemesfém. 2. Afrikai ország. 3. Orosz folyó. 4. Sörfajta. 5. Az egyik szín. 6. Nerium ... (babérrózsa). 7. Én, spanyolul. 12. Maros megyei falu. 14. Határozott névelő. 15. Az idézet második része. 18. Egyipúpú tevé. 20. Téli olimpiai sportág. 22. Római hat. 26. A mondat építőelemei. 28. Sír, régiesen. 30. Szélesít. 31. Fertőző betegség. 32. Shrek is ez. 34. Fordított köztársaság! 36. Tejtermék. 38. Európai Gazdasági Térség rövidítése. 40. Rendben! 42. Alá. 44. Előtag: alacsonyabb rangú.

Mátyus Beáta

A pályázati rejtvényben szereplő helyes megfejtéseket szeptember 10-ig a Népújság címére (Dózsa György u. 9. szám) beküldők közül két személy egy-egy könyvet nyer. A pályázati szelvényt – a pályázat címével együtt – kérjük kivágni és a borítékra ráragasztani.

Minirejtvény

1	2	3	H	4	5	L
6				7		
		8	9			Á
10	11			12		
13			14			
15		16		17	18	
19				20		

VÍZSZINTES:

1. A Bolond Miska költeményei (1866) szerzője. 6. A veder tartalma! 7. Majdnem álmos! 8. Sebhely. 10. Sóvárog, vágyakozik, áhítozik. 12. Magam. 13. Te és én. 14. Nem mozog. 15. Partner. 17. Latin és. 19. Régi. 20. E helyen.

FÜGGŐLEGES:

1. Isten jellemzése. 2. Páratlanul oldó! 3. Karavánállat. 4. Veszteség. 5. Hamis. 9. Kézbesítés. 11. Iszákos. 12. lét. 16. Zokog. 18. Párt!

1	2	3	4	U	5	H
6				7		
8				9		
		10	11		11	S
12	13		14		15	
16		17			18	
19				20		

VÍZSZINTES:

1. A mantuai herceg muzsikusa című regény szerzője. 6. Forma. 7. Hamis. 8. Ollós állat. 9. Le. 10. Az ég színe. 12. A sakk páratlan! 14. Magához húz. 16. Övezet. 18. Létezik. 19. Három (olasz). 20. A mondat atomja.

FÜGGŐLEGES: 1. Falusi munkás. 2. Le. 3. 32 bábu játéka. 4. Üres szék! 5. Lapos edény. 9. Hordómérték. 11. Ádám társa. 13. Éveink száma. 15. A szeme előtt tart valamit. 17. Tiltó szó.

L. N. J.

Hétfégi programkavalkád a Forgatagon

Két nap, amikor szinte minden sarkon történik valami. Koncertek felnőtteknek és gyerekeknek, bábszínház és gólyalábas csibészségek, izgalmas beszélgetések, népzene és tánc, tudomány, sport, kézművesség, játék és felfedezés várja a Forgatag közönségét. Szombaton és vasárnap a vár és a Forgatag helyszínei reggeltől késő éjszakáig megtelnek élettel. Szemezgettünk a több száz programból, és hoztunk egy kis ízelítőt a teljesség igénye nélkül.

Augusztus 29., szombat

KIEMELT PROGRAMOK

10.00–20.00 Játssz a figurával
A XI. erdélyi legényes- és verbunkverseny és a II. Párosan szép páros szólótáncverseny a virtuozitás és az élő hagyomány ünnepe.
Helyszín: Kultúrpalota, Nagyterem.

11.00 Vándor Miska – bábelőadás
Vándor Miska újabb kalandokba keveredik Katika és két szeleburdi mutatványos társaságában.
Helyszín: Figura színpad.

13.00–14.30 Mozgás – öröm – agytorna: szenior örömtánc!
Egy olyan közösségi mozgásforma, amely partner és előzetes tudás nélkül is végezhető. Örökzöld slágerekre kórtáncok, páros táncok, sortáncok, sőt ülőtáncok is, mindez képzett oktatók vezetésével.
Helyszín: vár, Figura színpad.

14.30–16.00 Vásárhelyi gyökerek, világhírű karrier – beszélgetés Bölöni Lászlóval

Bölöni László

Mi kell ahhoz, hogy valaki Marosvásárhelyről indulva a nemzetközi futball meghatározó alakjává váljon? Bölöni László pályafutásáról, a sikerek és kudarcok mögött álló döntésekről, valamint azokról az értékekről mesél, amelyek végigkísérték életútján.
Helyszín: vár, Pulzus by RMDSZ Maros.

16.00 Gólyalábas csibészségek
Az óriáslábasok újra beveszik a Forgatagot – és garantáltan messziről észre lehet majd venni őket.
Helyszín: a vár.

17.00 Kalimpa Színház: Sómese – zenés bábelőadás
Varázslatos, népmeséből szőtt történet szeretetről, megértésről és az élet legegyszerűbb, mégis legfontosabb dolgairól.
Helyszín: Figura színpad.

18.00 Póra Zoli-gyerekkoncert
Közös zenélés Póra Zolival és meglepetésvendégekkel – a gyerekek itt maguk is a zenekar részévé válhatnak.
Helyszín: vár, Csicsergő 2.

19.30 Lengyel Gábor Roland-koncert
A fiatal marosvásárhelyi énekes-dalszerző személyes, közvetlen hangú dalaival érkezik.
Helyszín: várszínpad.

21.30 Nagy Bogi-koncert
Fonogram-díjas énekesnő, dalszerző és szövegíró a szombat esti nagyszínpadon.
Helyszín: várszínpad.

23.00 Nagy Csomor András és zenekara – koncert
Kárpát-medencei dallamok, cigányzene, népzenei átdolgozások, klasszikus és dzsessz zárja a szombatot.
Helyszín: Borkert.

DUMA TÉR – Ahol a kérdések is teret kapnak

Helyszín: vár, Duma tér.

11.00 Székelyföldről Kínáig – két keréken
Mihály Alpár világhíró motorossal Kádár Zoltán beszélget

Nagy Bogi

több ezer kilométerről, tucatnyi országról és a Kínáig vezető útról.

13.00 Gondolkodni tanítsuk, ne csak használni – AI és a következő generáció

Kritikus gondolkodás, kreativitás, mesterséges intelligencia és a jövő szakmái: mire kell felkészítenünk a következő generációt? Meghívottak: Nagy Nimród IT-szakember; Nagy Szabolcs szoftverarchitekt és Portik Vilmos kommunikációs szakember.

17.00 Határok nélkül – Az olimpiai álom mögött
Olimpikonok és olimpiai reménységek mesélnek kitartásról, áldozatokról, világversenyekről és arról, mit jelent nőként élsportolónak lenni. Meghívottak: Mandel Kata hódesszkázó sportoló és Kinda Géza edző.

Szombat a családdal

Már 9 órakor a 3. **családi olimpiával** indul a nap a Sport-sétányon, ahol a közös játék, mozgás és nevetés a legfontosabb.

A **Csicsergőben** egész nap egymást váltják a foglalkozások: agyagozás, arcfestés, ürgekaland, varázslat vagy tudomány, állati szupererőzések, kincsvadászat, 3D nyomtatás, szobrászműhely, rajzolás és sakk.

12.00, 15.00 és 17.00 **Bohócparádé a várban** – a Piros Orr Bohócdoktorok játékot, humort és sok-sok mosolyt hoznak.

A Folkudvarban népi ügyességi játékok, énekoktatás és előszavas mesemondás, 17 órától pedig gyermektáncház várja a családokat.

21.00-tól **Csillagmesék és távcsöves észlelés**. A nap végén a tekintet az ég felé fordul: csillagképek, Hold, kettőscsillagok és akár bolygók kerülhetnek távcsővégre.

Helyszín: a vár.

Augusztus 30., vasárnap

A zárónap sem lassít: családi programokkal, gyerek-koncerttel, beszélgetésekkel, népzenevel és néptáncal, majd késő estig tartó borkerti koncertekkel búcsúzik a Forgatag.

KIEMELT PROGRAMOK

11.00 Kolompós együttes – gyermekkoncert
A magyar népzene, népszokások, játékok, mesék, dalok és táncok világából születik igazi családi koncertélmény.
Helyszín: Figura Színpad.

11.45 Bohócparádé
Vasárnap délelőtt újra a Piros Orr Bohócdoktoroké a vár: játék, humor és váratlan találkozások kicsiknek és nagyoknak.
Helyszín: a vár.

18.00 Maros Művészegyüttes: Szilágyságtól Szentivá-nyig
A vasárnap egyik kiemelt eseményén a Maros Művész-együttes eddigi legszebb koreográfiáiból válogat. A műsor

Szilágyság, Kalotaszeg, Küküllő mente és Maros mente hagyományos tánc- és zenekultúráján vezet végig.
Helyszín: Figura színpad.

21.00 Friday Rehab-koncert
Több mint tíz éve járják a színpadokat – most a Forgatag közönségét várják a táncterre.
Helyszín: Borkert.

23.00 Boczog Botond-koncert
Fiatal marosvásárhelyi zenész koncertjével búcsúzik a Forgatag utolsó éjszakája.
Helyszín: Borkert.

DUMA TÉR – Vasárnap

Helyszín: vár, Duma tér.

11.00 Ki vagyok én, amikor mindenki számít rám?
Őszinte beszélgetés női szerepekről, láthatatlan terhekről, önbizalomról és arról, hogyan őrizhetjük meg önmagunkat a mindennapi elvárások között. Meghívottak: drd. Becsky Bor-bála klinikai szakpszichológus, pszichoterapeuta, szupervi-zor, pasztorálpszichológus, Hajnal Zsuzsa stílustanácsadó és B. Fülöp Erzsébet színész.

17.00 Ki mondja meg, mi a jó Marosvásárhelynek?
Hol találkozunk a lakossági elvárások, a döntéshozók le-hetőségei, a média szerepe és a város jövőjéről alkotott el-képzelések? Kényes kérdések és eltérő nézőpontok egy asztalnál. Beszélgetőtársak: Soós Zoltán, Marosvásárhely polgármestere, Karácsonyi Zsigmond, a Népújság főszer-kesztője, Farkas István újságíró.

Zsidó–örmény gasztrokulturális mix

Helyszín: A marosvásárhelyi Iskola utcai zsinagóga.

10.30 Spielmann Mihály: Zsidónak lenni Közép-Euró-pában, Asszimiláció és antiszemitizmus között. Előadás a zsidók jelenlegi helyzetéről.

11.30 Kárp György 80 – előadás és könyvbemutató
80 éves Kárp György és pályatársai (Biluska Annamária, Györffy András, Nagy István, Szélyes Ferenc) lépnek zenés, vidám műsorral közönség elé. Bemutatják Szucher Ervin Kárp György – vidám hétköznapi és szomorú vasárnap kö-zött című könyvét.

12.30 A Pollak-gyűjtemény – állandó kiállítás és tárlat-látogatás a zsidó múzeumban
Újra itthon a Marosvásárhelyről elszármazott alkotók munkái. Tárlatlátogatás a zsidó múzeumban. Ismerje meg a marosvásárhelyi zsidók történetét és sorsát!

12.30 Gasztromix a diófa árnyékában: örmény és zsidó ételkülönlegességek bemutatója és kóstolója
Ángadzsáburleves kóstolója az örmény egyesület jóvoltá-ból. A Marosvásárhelyi Zsidó Hitközség gasztrokínálata a hremzli.

Családi vasárnap

10.00 Ebforгатag – találkozás különböző kutyafajták-al és négylábú barátokkal.
Helyszín: a vár.

10.00–13.00 Játékos természetismereti délelőtt
Helyszín: Csicsergő.

10.00–13.00 Rákóczi-lépcső-futás – 70 lépcsőfok, női, férfi- és gyerekkategóriában.

12.30 Népi ügyességi játékok és örömmzenélés – zsákban futás, kakasviadal, egyensúlyozás és közös játék a Járom ze-nekar muzsikájával.
Helyszín: Folkudvar.

Délután a Csicssergőben folytatódik a kaland: állati szupererőzések, kincsvadászat, 3D nyomtatás, szobrász-műhely, előszavas mesemondás, hangszerek parádéja, rajzo-lás és sakkvetélkedő.

(Folytatás a 18. oldalon)

62 éves a marosvásárhelyi állatkert

Különleges programok

A marosvásárhelyi állatkert idén is különleges programokkal kapcsolódik be a Vásárhelyi Forgatag eseménysorozatába. Az idei alkalom különleges jelentőséggel bír, hiszen az állatkert fennállásának 62. évfordulóját is ünnepli. Augusztus 28–30. között a látogatókat állatokkal való találkozások, látványtetések, gyermekprogramok, sportos és technológiai kihívások, valamint különleges esti programok várják.

A három nap során 11 és 16 óra között minden korosztály számára látványtetéseket szerveznek. A látogatók többek között a szurikáták, teknősök, kőszáli kecskék, mandrillok, flamingók és zsiráfok életével és viselkedésével ismerkedhetnek meg közelebről.

A 6–12 éves gyermekeket pénteken, szombaton és vasárnap 13 és 16 óra között az ANIMAL MOVES CHALLENGES várja. A Gladius Lucky Dragons Sportegyesülettel partnerségben megvalósuló program játékos váltóversenyekkel, sportfeladatokkal és interaktív kihívásokkal ösztönöz mozgásra, csapatmunkára és a fair play szellemisége.

Szombaton és vasárnap 10 és 13 óra között a technológia és az állatvilág találkozik az Állati jó robotika és programozás foglalkozásokon, együttműködve az Impact Academies Marosvásárhellyel. A gyerekek legóból állatrobotokat építhetnek és díszíthetnek, majd tableten programozhatják azokat, miközben játékos, állatkerti témájú kihívásokban vehetnek részt. Egy alkalommal legfeljebb 8 gyermek kapcsolódhat be, ezért a helyek korlátozottak.

Különleges szombat este az állatkertben

Augusztus 29-én, szombaton az állatkert különleges esti programmal várja a közönséget, egészen 23 óráig. 19 órától a belépés ingyenes, így a látogatók szabadon bekapcsolódhatnak az esti programokba.

A kapunyitás 18:45-kor lesz, majd

19:15-kor a látogatók a dámszarvasok, 19:45-kor pedig a tigrisek látványtetését követhetik. 20 órakor felkapcsolják az ünnepi díszkivilágítást, 20:15-kor pedig a trópusi házban a denevérek látványtetése következik. A csillagok szerelmeseit 20 és 22 óra között csillagvizsgálás várja.

Az este egyik kiemelt eseménye 21 órakor a fenntarthatóságot célzó divatgála, amelynek az állatkert különleges hangulatú oroszlánkifutója ad otthont.

A gála főszervezői Bota Trombitás Melinda, Ferencz Dalma és a marosvásárhelyi állatkert, a bemutatott kreációk pedig Hajnal Zsuzsa divattervező munkái.

A fenntarthatóságot célzó divatgála a divat, a művészet és a környezettudatosság találkozását mutatja be. Az újrahasznosított és újrahasznosítható anyagokból készült alkotások azt példázák, hogy a környezetvédelem nemcsak fontos társadalmi üzenet, hanem kreatív és látványos művészi kifejezési forma is lehet.

A 19 órától kezdődő ingyenes belépésnek köszönhetően a közönség nemcsak a divatgálán vehet részt, hanem az egész esti programsorozatot megtapasztalhatja. Az estét egy meglepetés-előadó koncertje teszi még különlegesebbé.

A Vásárhelyi Forgatragra összeállított programmal a marosvásárhelyi állatkert a 62. születésnapját egy olyan hétvégével ünnepli, amelyben a természet, az állatok, az oktatás, a mozgás, a technológia, a kreativitás és a közösség egyaránt helyet kap.

Mi minden vár még a Forgatagon?

(Folytatás a 18. oldalon)

CSICSERGŐ – A CSALÁDOK ÉS GYEREKEK BIRODALMA

Játék, alkotás, természetismeret, arcfestés, társasjáték, cserkészösvény, tudomány és kézműveskedés. A Piros Orr Sátorban babasarok, szenzoros játékok és pihenőkuckó is vár.

FOLKUDVAR – ÉLŐ HAGYOMÁNY

Szövés, hímzés, gyöngyfűzés, nemezelés, faragás, fajtékok és gyerekkonyha, mellettük népzene, mesemondás, tánc és ügyességi játékok.

EGÉSZSÉGFORGATAG – FIGYELJ MAGADRA!

Vérnyomás- és vércukorszintmérés, fogászati ellenőrzés és prevenció, táplálkozási tanácsadás, gyermekeket érintő egészségprogramok, a kicsiknek pedig játékos Kis kutatók laboratóriuma.

FOMCO-UDVAR – JÁTÉK ÉS LAZÍTÁS

Óriáslegó és Jenga, csocsó, színezés, csavarvadászat, házépítés és további ügyességi kihívások. Ha elfáradtál, vár a Chill Zone.

MÚZEUM ÉS MÚZEUM TÉR – A MÚLTBÓL ÉLMÉNY

Kiállítások, magyar és román nyelvű tárlatvezetések és múzeumpedagógiai programok: építés, festés, időkapszula, ajtódísz és római csapatzászló készítése.

KÖNYVUDVAR ÉS TÉKAFORGATAG – TÖRTÉNETEK KÖZÖTT

A Könyvudvarban a könyvtárusok és kiadók sokszínű kínálatából válogathatnak az érdeklődők: olvasnivalót a hosszú őszi napokra vagy könyvajándékot a család minden generációjának. A kínálatot a Tékaforgatag könyves beszélgetései, valamint a Könyvudvar előtti, gyermekeknek szóló könyves foglalkozások egészítik ki.

BOLYAI – TUDOMÁNY ÉS KÍVÁNC SISÁG

A Bolyai Műhely és a Bolyai 250 sátor kíséreletekkel, beszélgetésekkel és játékos tudományos programokkal hozza közelebb Bolyai Farkas és János örökségét.

PULZUS BY RMDSZ MAROS – KÖZÉLET KÖTETLENEBBÜL

Két napon át fórumok, beszélgetések és közönségtalálkozók, Maros megye jövője, fiatalok, család, helyi értékek és közélet kerül terítékre. Szombaton Bölöni László, vasárnap a Marosvásárhelyi VSK kosárlabdacsapata is a közönséggel találkozik.

SPORTFORGATAG – MOZGÁSBAN A HÉTVEGE

Családi olimpia, Rákóczi-lépcső-futás, labdarúgó-, lánvolley- és streetballkupa, sakk és különböző ügyességi kihívások várják azokat, akik mozgásban töltenék a hétvégét.

ÁLLATKERT – ÁLLATI JÓ KALANDOK

Állati találkozások, legórobotika, programozás és mozgásos kihívások. Szombat este látványtetések és csillagvizsgálás is vár.

KÉZMŰVESVÁSÁR – VÁSÁRFIA TÖRTÉNETTEL

Kézművesek, különleges portékák és találkozások – érdemes időt hagyni a nézelődésre is.

BORKERT – AHOL MÉG MARADUNK EGY KICSIT

Délutántól borok, finom falatok, találkozások és élő zene. Szombaton Nagy Csomor András és zenekara, vasárnap a Friday Rehab és Boczog Botond zárja az estét.

KÉT NAP, EZERFÉLE FORGATAG

Koncert vagy bábszínház? Duma tér vagy kézműveskedés? Népzene, könyvek, tudomány, sport, egészség, állatok vagy egy pohár bor a Borkertben? A Forgatag hétvégéjén nem kell megállni egyetlen műfaj mellett. Lehet beszélgetést hallgatni, táncolni, kiállítást nézni, alkotni a gyerekekkel, koncertre menni vagy egyszerűen leülni egy rég nem látott ismerőssel. Mert a Vásárhelyi Forgatag erről is szól: találkozni egymással, felfedezni a várost, és együtt megtölteni étellel Marosvásárhelyt.

A duplázó Vargával könnyedén jutott főtáblára az AEK Athén

Varga Barnabás két góljának is köszönhetően az AEK Athén könnyedén jutott főtáblára a labdarúgó Bajnokok Ligája selejtezőjének utolsó, negyedik fordulójából.

Athénban a szerdai visszavágón a görög együttes már a hetedik percben vezetést szerzett a szerb Luka Jovic révén, ezt követően pedig a magyar válogatott csatár a 12. és a 29. percben volt eredményes, ezzel el is döntötte a bolgár Levszki Szófia elleni párharcot, amelynek második felvonása döntetlenről indult.

Varga mindkét gólja bal oldali szöglet után született, előbbinél lábbal, utóbinál fejjel talált a kapuba. A sárga-feketék végül 4-0-ra diadalmaskodtak.

Vargát a 81. percben lecserélték, míg a fővárosiak másik magyar játékostát, Vitális Milánt nem nevezték a találkozóra.

Az AEK Athénhoz hasonlóan a legrangosabb európai kupasorozatban szerepelhet ősszel a horvát Dinamo Zágrábot búcsúztató norvég Viking Stavanger, az Olympique Lyon vendégeként győztes török Fenerbahce és a szlovén Celjét hosszabbításban kiejtő szlovák Slovan Pozsony.

A vesztesek az Európa-ligában folytatják.

A BL alapszakaszának sorsolását csütörtökön 19 órától tartják Monacóban. A döntőt a madridi Metropolitano Stadionban rendezik 2027. június 5-én.

Eredményjelző

Bajnokok Ligája, selejtező, play-off kör, visszavágó mérkőzések:

- * AEK Athén – Levszki Szófia 4-0 – továbbjutott az AEK Athén 4-0-s összesítéssel;
- * Viking Stavanger – Dinamo Zágráb 3-1 – továbbjutott a Viking 5-3-as összesítéssel;
- * Lyon – Fenerbahce 1-2 – továbbjutott a Fenerbahce 3-2-es összesítéssel;
- * Celje – Slovan Pozsony1-2, hosszabbítás után – továbbjutott a Slovan 3-2-es összesítéssel;
- * Sabah Baku – Hapoel Beer Seva 5-2, hosszabbítás után – továbbjutott a Sabah 6-4-es összesítéssel;
- * Bodő/Glimt – NEC Nijmegen 3-0 – továbbjutott a Bodő/Glimt 6-1-es összesítéssel;
- * LASK – Celtic 5-1, hosszabbítás után – továbbjutott a LASK 5-4-es összesítéssel.

A főtábla 36 csapatos mezőnye

Szerdán késő este kialakult a labdarúgó Bajnokok Ligája-főtábla 36 csapatos mezőnye. A sorsoláson minden klub a négy kalapból két-két ellenfelet kap, az egyikkel otthon, a másikkal idegenben találkozik a nyolcfordulós alapszakaszban. Az első nyolc helyezett közvetlenül a nyolcaddöntőbe jut, a 9-24. helyezettek pedig oda-visszavágós párharcban küzdhetnek meg a 16 közé jutásért, míg az utolsó 12 csapat kiesik.

A BL főtáblájának 36 csapatos mezőnye kalapok szerint:

- * 1. kalap: Paris Saint-Germain, Bayern München, Real Madrid, Liverpool, Internazionale, Manchester City, Arsenal, FC Barcelona, Atlético Madrid;
- * 2. kalap: Borussia Dortmund, AS Roma, Sporting Lisszabon, Aston Villa, FC Porto, Manchester United, Club Brugge, Real Betis, PSV Eindhoven;
- * 3. kalap: Feyenoord, Lille, Bodő/Glimt, SSC Napoli, RB Lipcse, Villarreal, Fenerbahce, Sahtar Donyeck, Galatasaray;
- * 4. kalap: Slavia Prága, Slovan Pozsony, VfB Stuttgart, AEK Athén, LASK, Como, Lens, Viking Stavanger, Sabah Baku.

Román és magyar futballbajnoki mérkőzések a televízióban

Augusztus 28., péntek:

- * 18.00 óra: FC Voluntari – Galaci Suporter Club Oțelul (Szuperliga, 7. forduló)
- * 21.00 óra: Kolozsvári FCU – Petrolul 52 Ploiești (Szuperliga, 7. forduló)
- * 21.00 óra: Debreceni VSC – MTK Budapest (NB I, 6. forduló)

Augusztus 29., szombat:

- * 15.45 óra: Nyíregyháza Spartacus FC – Paksi FC (NB I, 6. forduló)
- * 16.00 óra: FK Csíkszereda – Kolozsvári CFR 1907 (Szuperliga, 7. forduló)
- * 18.00 óra: Kispest-Honvéd FC – Zalaegerszegi TE FC (NB I, 6. forduló)
- * 18.30 óra: Championii FC Argeș – Sepsiszentgyörgyi Sepsi OSK (Szuperliga, 7. forduló)
- * 20.30 óra: Újpest FC – Vasas FC (NB I, 6. forduló)
- * 21.30 óra: Vajdahunyadi Corvinul 1921 – Bukaresti FC Dinamo 1948 (Szuperliga, 7. forduló)

Augusztus 30., vasárnap:

- * 16.00 óra: Konstancai FCV Farul – FC Botosán (Szuperliga, 7. forduló)
- * 17.30 óra: Kisvárdai Master Good – ETO FC Győr (NB I, 6. forduló)
- * 20.00 óra: Puskás Akadémia FC – Ferencvárosi TC (NB I, 6. forduló)
- * 21.00 óra: Bukaresti FCSB – Aradi UTA (Szuperliga, 7. forduló)

Augusztus 31., hétfő:

- * 20.30 óra: Bukaresti Rapid 1923 – CSU Craiova (Szuperliga, 7. forduló)
- A szuperligás mérkőzéseket a DigiSport és a Prima Sport, az NB I-es találkozókat az M4 Sport televízió közvetíti.

SZOLGÁLTATÁS – ÜZLETI AJÁNLAT

REDŐNYÖK, SZALAGFÜGGÖNYÖK, ROLETTÁK, GARÁZSKAPUK és egyéb árnyékolástechnikai cikkek, automatizált változatok, nyílászárók. TERASZBEÉPÍTÉS üveggel és ponyvával. Tel. 0745-379-638. (69277)

A MELINDA FUNERAR teljes körű professzionális temetkezési szolgáltatást és ügyintézkést biztosít **NONSTOP**: szállítás bel- és külföldön, hamvasztás, ravatalozás, a temetéshez szükséges kellékek biztosítása. Tel. 0747-581-055, 0740-263-907. Marosvásárhely, Onesti tér 12. szám. (68166)

JEDDI CUKRÁSZLABORBA keresünk **SZEMÉLYZETET** a termelésbe és az eladásba. Jelentkezni a Fő út 31. szám alatt. Tel. 0745-668-883. (69393)

TETŐJAVÍTÁS, tetőépítés, ácsmunkák, tetőfedés, valamint kőművesmunkák korrekt áron, precíz és megbízható kivitelezéssel. Tel. 0742-978-175. (sz.)

A hirdetési rovatban

megjelent

közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

IMATEX-INDIÁNOK,

Veres Lajos,
Tordai Tibi,
KÉRLEK,
HÍVJATOK FEL!
00-46-736183507,
Sanyi. (28910-I)

Dr. Török Edina
és dr. Frigy Gerda

**ingyenes
belgyógyászati
vizsgálattal
és hasi ultrahanggal**

várják pácienseiket

a **Procardiánál**, küldőpapírral.

Időpontkérés a 0265/210-087-es

telefonszámon. (69395-I)

SÍRKERETEZÉSI

munkákat vállalunk

mozaikból, gránitból,

30 év tapasztalattal,

garanciával, akár

15–20%-ig terjedő

kedvezménnyel.

Tel. 0744-616-250,

0741-266-013. (28729)

TRANSPORT LOCAL S.A.
TÂRGU MUREȘ • MAROSVÁSÁRHELY
KÖZSZÁLLÍTÁSI VÁLLALAT R.T.

A városi buszközlekedést nem egyetlen intézmény irányítja. Több szereplő dolgozik együtt, ezért fontos tudni, hogy ki miért felel. Összegyűjtöttük a leggyakoribb kérdéseket – röviden, érthetően.

Ki dönti el, merre járjon a busz?

A döntéseket a közlekedési társulás (ADI Transport Târgu Mureș) hozza meg a társult önkormányzatokkal együtt. Ők határozzák meg: • merre menjenek a járatok • hol legyenek megállók • mikor induljanak a buszok • milyen sűrűn közlekedjenek. Egyszerűen: a hálózatot ők tervezik.

Ki felel a buszmegállókért?

A megállók az önkormányzatokhoz tartoznak. Ők gondoskodnak: • a megállók állapotáról • a fejlesztésekről • a menetrendek és tájékoztatók kihelyezéséről.

Hogyan lehet változást elérni a menetrendben?

Ha egy járat útvonalát vagy menetrendjét módosítani kellene, jelezzék az önkormányzatnak vagy az ADI Transportnak. Minél több azonos jelzés érkezik, annál nagyobb az esély a változtatásra.

Hogyan mozog Marosvásárhely és környéke?

Kinek nem kell jegy?

A városi járatokon: – diákoknak – nyugdíjasoknak – egyetemistáknak – fogyatékkal élő személyeknek – a 118-as törvény kedvezményezettjeinek. Ők a kiváltott bérlettel ingyen utazhatnak.

FONTOS: hétvégén és ünnepnapokon Marosvásárhelyen mindenki ingyen utazhat.

A peremtelepülésekre közlekedő járatokon azonban (pl. Jedd, Marosszentgyörgy, Koronka stb.) hétvégén is jegyet kell váltani.

Miért nem működnek a megállók kijelzői?

A kijelzőket egy épülő, a város által lebonyolított EU-s projekt részeként szerelték fel. A rendszer még nincs teljesen beüzemelve, ezért a kijelzők jelenleg nem működnek. Az aktiválás a projekt következő szakaszában várható.

Miért nem áll meg a busz a Jegenyesor (Plopilor) megállóban?

A megálló területe jelenleg munkatelepnek minősül, ezért az utasok fel- vagy leszállása nem volna biztonságos. Kérjük, használják az azelőtti Unirii megállót.

Miért hajt be az 5-ös busz a Selgroshoz, ha ott nem lehet felszállni?

Az 5-ös autóbusz Nagyernye irányába a Selgrosnál csak megfordulás céljából hajt be a körforgalomba.

Itt a busz nem vehet fel és nem tehet le utasokat. Ennek oka, hogy a terület Nagyernye községhez tartozik, amely jelenleg nem tagja a városkörnyéki közlekedési társulásnak (ADI Transport Târgu Mureș). Ezért ezen a területen nem működhet hivatalos buszmegálló. Kérjük, utazásuk tervezésekor ezt vegyék figyelembe.

Köszönjük a megértést! (x)

LAKÁS

KIADÓ magánházban egy bútorozott szoba a főtér környékén. Tel. 0753-065-583. (28878-I)

KIADÓ egy szoba-konyha, fürdő (hőközpont, termopán, internet) az Avram Iancu utcában, diákoknak. Ára 240 euró/hó + 1 havi garancia. Érdeklődni a 0744-786-203-as telefonszámon. (28863-I)

ELADÓ ház Nagyadorján 58. szám alatt. Tel. 0756-887-408. (28891)

KÜLÖNFÉLÉK

FUVART, bútorhordást vállalunk személyzettel, külföldre is, és törmelék-szállítást. Tel. 0749-543-104. (28413-I)

FAVÁGÁS, tetőjavítás, kisebb javítások (csapok, slagok), fűnyírás. Tel. 0740-651-354. (28766)

MUNKÁLATOKAT vállalunk: háztetőkészítést cserépből, lemezből, szigetelést, meszelést, kisebb javításokat stb. Tel. 0753-643-414. (28911-I)

VÁLLALUNK szobafestést, bármilyen szigetelést, rámolást, takarítást, kőművesmunkát, készítünk új tetőt, teraszt, balkont, ereszcatornát. Tel. 0742-344-119, Szabolcs. (28912-I)

KERTET bérelnék. Tel. 0747-478-413. (28921)

ELVESZETT

ELVESZTETTEM Szász Róbert névre szóló sapientiás ellenőrző könyvet és utazási igazolványomat (vonatjegy). Semmisnek nyilvánítom. (28922)

TÁRSKERESÉS

30 ÉVES fiatalember hozzáillő 30–40 év közötti hölgyet keres. Tel. 0745-785-943, 0759-409-659. (28847-I)

MEGEMLÉKEZÉS

Lelketek, reméljük, egymásra talált, soha nem felejtünk, szívünkben szeretünk, rátok örökkön örökké emlékezünk.

Fájó szívvel emlékezünk

KILYÉN JÁNOSRA

és

KILYÉN ROZÁLIÁRA,

akik már 25 és 5 éve nincsenek közöttünk.

Szeretteik, Öcsi, unokáik és dédunokáik. (28895-I)

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal, de Isten akaratát elfogadva tudatjuk, hogy a szeretett férj, testvér, unokaöcs és rokon,

CSATLÓS JÓZSEF

(Csuti)

életének 57. évében hosszú, de türelemmel viselt, súlyos betegség után visszaadta lelkét Teremtőjének. Búcsúznak tőle augusztus 31-én, hétfőn 13 órakor a római katolikus temető felső kápolnájából, római katolikus szertartás szerint. Szerettei és a rokonok.

Részvétnyilvánítás 12 órától egy szál viraggal a kápolnánál. (28919-I)

Búcsúznak Tőled! A drága férj, édesapa, nagypapa, dédapapa, testvér, após, sógor, jó barát és jó szomszéd,

HEGEDÜS JÁNOS

85 éves korában megpihent. Római katolikus temetési szertartására augusztus 31-én 14 órától kerül sor a marosvásárhelyi református temetőben.

Szerettei (-I)

Finanțat de
Uniunea Europeană
NextGenerationEU

GUVERNUL ROMÂNIEI

Planul Național
de Redresare și Reziliență

2026.08.28.

Sajtóközlemény

„PNRR: Pénzeszközök a modern és megreformált Romániáért!”

„A MAROS MEGYEI TANÁCS KÖZIGAZGATÁSI ÉPÜLETÉNEK ENERGETIKAI FELÚJÍTÁSA” projekt finanszírozási szerződésével kapcsolatban

A Maros Megyei Közigazgatási Területi Egység, mint kedvezményezett, befejezte „A Maros Megyei Tanács közigazgatási épületének energetikai felújítása” című projektet, amely az Országos Helyreállítási és Reziliencia Terv (PNRR) keretében, az 5. komponens – Felújítási hullám, a középületek mérsékelt vagy átfogó energetikai felújítása művellet keretében, PNRR/2022/C5/2/B2.1/1 pályázati felhívás, 1. forduló – finanszírozott.

A projekt célja a Maros Megyei Tanács 6 941,00 négyzetméter hasznos alapterületű igazgatási épületének energetikai felújítása volt. A főbb munkálatok közé tartozott az épület hőszigetelése, a meglévő nyílászárók energetikai szempontból korszerű alumínium nyílászárókra történő cseréje, a fa tetőszerkezet javítása, valamint a meglévő tetőfedés cseréje.

A munkálatok részét képezte továbbá egy, az ingatlan belső udvarán elhelyezett panorámalift felszerelése, amelyet kifejezetten a mozgáskorlátozott személyek számára alakítottak ki, a fűtési és használati melegvíz-előállító rendszer korszerűsítése 2 fali kazán, valamint 2, egyenként 100 méter mélységű, 16 fűtő kúthoz csatlakoztatott hőszivattyú felszerelésével, továbbá egy 12 napelemből álló napkollektoros rendszer kiépítése.

A projekt keretében fan-coil rendszert is felszereltek a helyiségek klimatizálására, a könyvek, térképek és dokumentumok tárolására szolgáló alagsori helyiségeket páramentesítő készülékekkel szerelték fel, a meglévő világítótesteket pedig energiahatékony, LED-es világítótestekre cserélték.

A finanszírozási szerződés teljes elszámolható értéke 17 890 606,02 lej.

A projekt kezdési időpontja: 2023. január 16.

A projekt befejezésének időpontja: 2026. augusztus 30.

A projekt azonosítója: C5-B2.1.a-698

ELNÖK nevében
Szász Zoltán-Tibor
MEGYEMENEDZSER

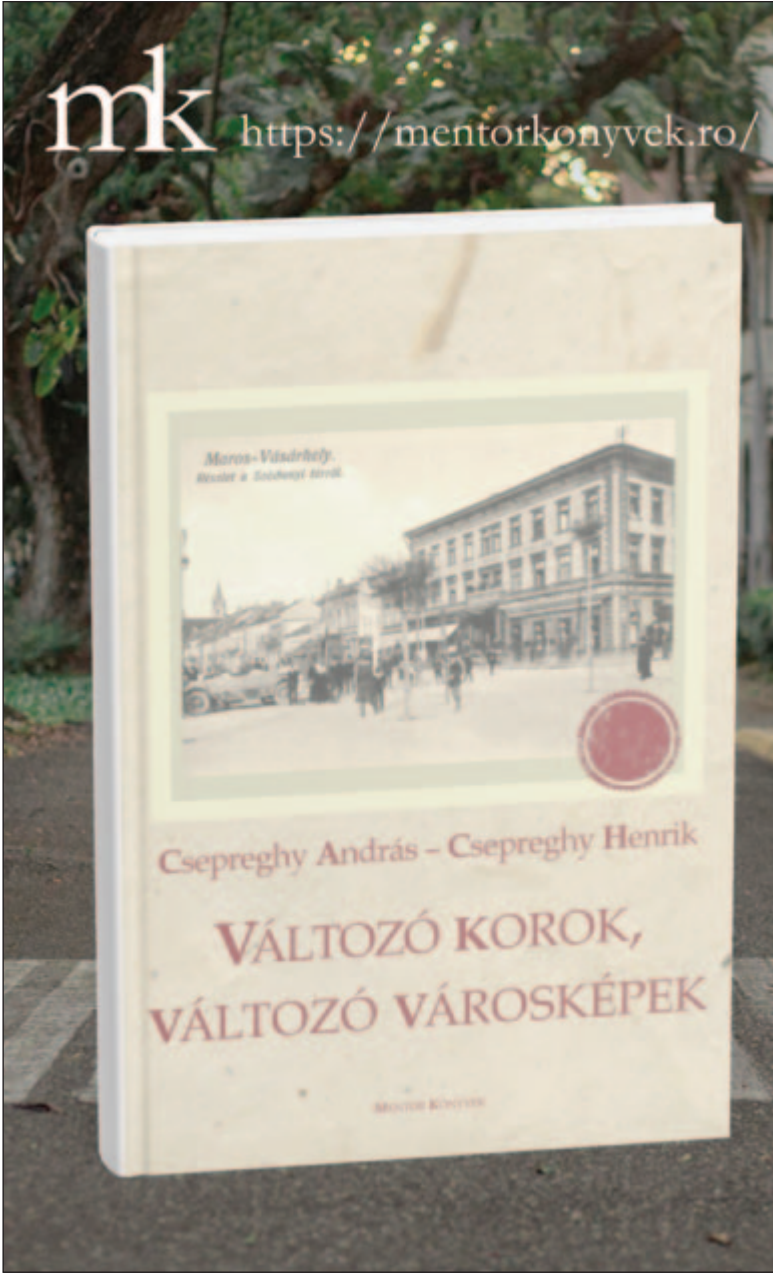
Kedvezményezett elérhetősége:
Maros Megyei Tanács
Cím: Marosvásárhely, Győzelem tér 1. szám,
Telefon: 0265 263211, Fax: 0265 268718,

E-mail: cjmures@cjmures.ro

„A közlemény tartalma nem feltétlenül képviseli az Európai Unió vagy Románia kormányának hivatalos álláspontját.”

„PNRR. Az Európai Unió által finanszírozott – NextGenerationEU”

<https://mfe.gov.ro/pnrr/><https://www.facebook.com/PNRROficial/>

A pályakezdő podcast
KÉTHETENTE SZOMBATON
20 ÓRÁTÓL

PÁNIK!

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Spălătorie și detailing auto

Marosvásárhely

Predeal u. 97 sz.

autómosó és -kozmetika

- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Telefon: 0265/223-902

0740-393-060

MAGYAR NYELVŰ ADÁS

KEDD, PÉNTEK 19:00 ÓRA

228-as

a DIGI hálózatban